

Osnovna šola Hudinja

PRILEPLJENI NA EKTRAN

RAZISKOVALNA NALOGA

Področje: sociologija

Avtorici:

Neja Lotrič, 7. b

Lara Vukovič, 7. b

Mentorica:

Urška Farčnik, univ. dipl. angl. in franc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2020

Osnovna šola Hudinja

PRILEPLJENI NA EKTRAN

RAZISKOVALNA NALOGA

Področje: sociologija

Avtorici:

Neja Lotrič, 7. b

Lara Vukovič, 7. b

Mentorica:

Urška Farčnik, univ. dipl. angl. in franc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2020

POVZETEK

V zadnjem času je opaziti porast zanimanja otrok za elektronske naprave. Telefon, računalnik in televizija igrajo v življenju otroka vedno večjo vlogo, saj tem napravam namenjajo vedno več časa. Raziskovalno delo najprej predstavi vpliv televizije na otroka. Gledanje nasilnih oddaj lahko privede do nasilnega vedenja. Naprave z ekrani uporabljamo tako pogosto, da so začele vplivati na naše družabno življenje, saj se na štiri oči ne znamo več družiti. Uporaba naprav slabša koncentracijo pri učenju in pouku ter slabi bralne veščine ter tako vpliva na učni uspeh. Vpliva pa ni moč čutiti le na psihični ravni, temveč tudi na fizični: pri otrocih se pojavlja slaba drža, povrh vsega pa so začeli zanemarjati gibanje. Prekomerna uporaba elektronskih naprav pa lahko navsezadnje pripelje tudi v odvisnost. V Sloveniji kot po svetu se z odvisnostjo od medijev ukvarjajo ambulate in podjetja. S pomočjo vprašalnika sva želeli preveriti, koliko časa mladi posvetijo uporabi telefona, računalnika in televizije. Ugotovili sva, da učenci največ časa posvetijo uporabi telefona. Z napravami z ekrani se povprečno ukvarjajo enkrat toliko časa kot za šolo, kar dve uri na dan, kar pomeni, da so preveč časa prilepljeni na ekran.

Ključne besede: televizija, telefon, računalnik, zasvojenost, mladi

ABSTRACT

Over the past years or even a decade children have become more interested in electronic devices. Mobile phones, computers and television play an increasingly large role in the lives of children who spend more and more time using the above mentioned devices. Firstly, our research paper presents the influence of television on the lives of children. Watching violent shows can lead to violent behaviour. Different screens are used so often that they have started to impact our social lives, even to the extent where we are unable to communicate face-to-face. Using these devices worsens our concentration when studying or in class, weakens our reading abilities and consequently influences our study progress. The impact can be seen on the physical level as well: bad posture, no interest for exercising etc. Excessive use of electronic devices can lead to addiction. There are many clinics and companies dealing with addiction in Slovenia, as well as around the globe. Our questionnaire was designed to check how much time and attention the young give to the use of mobile phones, computers and television. The results show the young prefer their phones the most. On average they spend as much time using electronic devices as they spend doing school activities (learning, homework), i.e. two hours a day, which means they are glued to their screens too much.

Keywords: television, (mobile) phone, computer, addiction, the young

KAZALO

1. UVOD	1
1.1. CILJI NALOGE	1
1.2. HIPOTEZE	1
1.3. METODE DE LA	2
1.3.1. DELO Z LITERATURO	2
1.3.2. ZBIRANJE PODATKOV	2
2. TEORETIČNA IZHODIŠČA	3
2.1. VPLIV TELEVIZIJE NA OTROKA	5
2.1.1. NEGATIVNI VPLIVI MEDIJEV	6
2.2. UČINKI MEDIJEV	7
2.2.1. VPLIV NA SOCIALIZACIJO	7
2.2.2. VPLIV NA ZDRAVJE	7
2.2.3. PSIHIČNI RAZVOJ IN ZASVOJENOST	8
2.2.4. VPLIV NA VEDENJE	8
2.2.5. VPLIV NA UČNI USPEH	9
3. EMPIRIČNI DEL – RAZISKAVA	12
3.1. 1. VPRAŠANJE: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE?	12
3.2. 2. VPRAŠANJE: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA?	15
3.3. 3. VPRAŠANJE: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA?	18
3.4. 4. VPRAŠANJE: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ?	21
3.5. 5. VPRAŠANJE: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME?	24
3.6. 6. VPRAŠANJE: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX?	27
3.7. 7. VPRAŠANJE: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI?	30
3.8. 8. VPRAŠANJE: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM?	33
3.9. 9. VPRAŠANJE: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV?	36
4. SKLEPNE UGOTOVITVE	39
5. ZAKLJUČEK	40
6. LITERATURA IN VIRI	42

6.1. LITERATURA	42
6.2. SPLETNI VIRI	42
6.3. VIR SLIK	43
7. PRILOGA	44

KAZALO GRAFIKONOV

GRAF 1: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (2. TRIADA)	12
GRAF 2: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (2. TRIADA)	13
GRAF 3: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (PRIMERJAVA)	14
GRAF 4: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (2. TRIADA)	15
GRAF 5: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (3. TRIADA)	16
GRAF 6: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (PRIMERJAVA).....	17
GRAF 7: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (2. TRIADA)	18
GRAF 8: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (3. TRIADA)	19
GRAF 9: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (PRIMERJAVA)	20
GRAF 10: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (2. TRIADA)	21
GRAF 11: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (3. TRIADA)	22
GRAF 12: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (PRIMERJAVA)	23
GRAF 13: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (2. TRIADA).....	24
GRAF 14: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (3. TRIADA).....	25
GRAF 15: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (PRIMERJAVA)	26
GRAF 16: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (2. TRIADA).....	27
GRAF 17: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (3. TRIADA).....	28
GRAF 18: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (PRIMERJAVA)	29
GRAF 19: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (2. TRIADA).....	30
GRAF 20: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (3. TRIADA).....	31
GRAF 21: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (PRIMERJAVA)	32
GRAF 22: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (2. TRIADA).....	33
GRAF 23: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (3. TRIADA).....	34
GRAF 24: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (PRIMERJAVA)	35
GRAF 25: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (2. TRIADA)	36
GRAF 26: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (3. TRIADA)	37
GRAF 27: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (PRIMERJAVA)	38

KAZALO TABEL

TABELA 1: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (2. TRIADA)	12
TABELA 2: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (3. TRIADA)	13
TABELA 3: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ GLEDANJU TELEVIZIJE? (PRIMERJAVA)	14
TABELA 4: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (2. TRIADA)	15
TABELA 5: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (3. TRIADA)	16
TABELA 6: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI RAČUNALNIKA? (PRIMERJAVA)	17
TABELA 7: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (2. TRIADA)	18
TABELA 8: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (3. TRIADA)	19
TABELA 9: KOLIKO UR NA DAN POSVETIŠ UPORABI TELEFONA? (PRIMERJAVA)	20
TABELA 10: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (2. TRIADA)	21
TABELA 11: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (3. TRIADA)	22
TABELA 12: KAKŠNE TIPE ODDAJ NAJRAJE GLEDAŠ? (PRIMERJAVA)	22
TABELA 13: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (2. TRIADA)	24
TABELA 14: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (3. TRIADA)	25
TABELA 15: ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME? (PRIMERJAVA)	25
TABELA 16: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (2. TRIADA)	27
TABELA 17: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (3. TRIADA)	28
TABELA 18: ALI PRI GLEDANJU TV UPORABLJAŠ PLAČLJIVE PROGRAME NPR. VOYO, NETFLIX? (PRIMERJAVA)	28
TABELA 19: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (2. TRIADA)	30
TABELA 20: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (3. TRIADA)	31
TABELA 21: KOLIKO ČASA NA DAN POSVETIŠ ŠOLI? (PRIMERJAVA)	31
TABELA 22: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (2. TRIADA)	33
TABELA 23: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (3. TRIADA)	34
TABELA 24: ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TV KOT MED TEDNOM? (PRIMERJAVA)	34
TABELA 25: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (2. TRIADA)	36
TABELA 26: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (3. TRIADA)	37
TABELA 27: ALI TI STARŠI OMEJUJEJO ČAS GLEDANJA TV? (PRIMERJAVA)	37

1. UVOD

1.1. CILJI NALOGE

Nalogo delava zato, ker želiva izvedeti, kakšno vlogo imajo danes v življenju mladih različne naprave z ekrani, kot so televizija, računalniki, prenosni telefoni ipd. Opažava, da je njihova uporaba že množična in da je v številnih primerih nadomestila socialne stike med mladimi. Ljudje smo družbena bitja in stiki, ki jih »v živo« vzpostavljamo med seboj, so sestavni del naših življenj. Še posebej so ti stiki pomembni v dobi odraščanja, ko se oblikujejo naše osebnosti, tvorimo prijateljstva, pridobivamo izkušnje, se učimo pravih sporazumevanja in obnašanja v družbi, nastajajo naši vedenjski vzorci. Druženje in pogovor sta torej ključna za vsakega človeka. Z njima utrjujemo vezi, izboljšujemo svojo samopodobo ter ostajamo ljudje. Če vsega tega ni in prihaja do zlorab sodobne tehnologije, se med mladimi lahko pojavi zasvojenost z njo.

Z nalogo želiva poiskati odgovore na vprašanja »Koliko časa mladi posvetijo uporabi teh naprav?«, »Zakaj in za kaj jih uporabljajo?«, »Ali imajo starši nadzor nad njihovo uporabo? ter »Koliko časa namenijo šoli?«. Zadnje vprašanje sva si postavili, ker želiva narediti primerjavo med časom, ki ga mladi posvetijo šoli ter časom, ki je namenjen »buljenju« v ekran.

1.2. HIPOTEZE

Preden sva se lotili raziskovanja, sva prebrali kar nekaj različne literature ter se po posvetu z mentorico odločili za naslednje hipoteze:

HIPOTEZA 1: V 3. triadi gledajo več TV kot v 2. triadi.

HIPOTEZA 2: Učenci najpogosteje uporabljajo prenosne telefone.

HIPOTEZA 3: Učenci 2. in 3. triade posvetijo na dan več časa šoli kot pa »ekranom«.

HIPOTEZA 4: Učenci 2. triade gledajo več risank kot učenci 3. triade.

HIPOTEZA 5: Učenci 3. triade so večji uporabniki računalnika kot pa televizije.

HIPOTEZA 6: Med vikendom vsi učenci gledajo več televizije kot med tednom.

HIPOTEZA 7: Starši bolj omejujejo uporabo »ekranov« učencem 2. triade.

1.3. METODE DELA

1.3.1. DELO Z LITERATURO

Pri izdelavi raziskovalne naloge sva najprej poiskali ustrezno literaturo. Nekaj podatkov sva našli na spletu, nekaj pa v knjigah in revijah. Zadnjih 20 let se vedno več govori o odvisnosti od interneta in mobilnih telefonov, ne pa toliko o televiziji, saj so telefoni in računalniki v veliki meri izpodrinili televizijo, zato je bilo težko poiskati sodobne vire.

1.3.2. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke za praktični del naloge sva pridobili s pomočjo anketnega vprašalnika. Anketo sva razdelili med učence 2. in 3. triade. Najin vzorec raziskovanja predstavljajo učenci od 4. do 9. razreda. V anketi je sodelovalo 294 oseb. Vprašalnik, ki je bil anonimen, je imel vprašanja odprtega in zaprtega tipa. Na koncu sva pregledali in analizirali odgovore ter izdelali tabele in grafe.

2. TEORETIČNA IZHODIŠČA

Znanstveniki so dokazali, da je gledalec pri gledanju televizije tarča nenehnih dražljajev. Možgani so zato nenehno budni, a hkrati niso zelo osredotočeni, ker se od gledalca – in njegovih možganov – ne zahteva skorajda nobene dejavnosti. Drugače je pri igranju video igrice ali uporabi interneta – takšne dejavnosti utegnejo namreč celo pozitivno vplivati na duševno zmogljivost.

Možno je tudi, da sami televizijski programi povzročajo stres in to škoduje možganom. Neka raziskava britanskih serij je pokazala, da se vsako uro predvaja med 2,1 in 11,5 prizora z nasilno vsebino. Navsezadnje pa je lahko televizija škodljiva tudi zato, ker ljudi odvrača od bolj duševno spodbudnih dejavnosti, kot je denimo branje in reševanje ugank.

Televizija pa nima samo negativnih učinkov, ampak je lahko v več pogledih tudi pozitiven element. Televizija vpliva na razumski, čustveni in socialni razvoj otroka. Lahko je močno orodje, s pomočjo katerega se otrok lahko veliko nauči, če ga uporablja ustvarjalno in učinkovito. Žal pa analize kažejo, da otroci vse prevečkrat gledajo televizijo neustvarjalno in nekritično. To so zaznali tudi tvorci učnih načrtov, ki so vpletli vzgojo za medije v UN več predmetov, hkrati pa je to tudi samostojni učni predmet. Kako kritično gledati televizijo pa ni le stvar šole, temveč meniva, da so v prvi vrsti za to odgovorni starši.

Raziskava, ki je potekala pred 20 leti v Republiki Sloveniji, je pokazala, da slovenski osnovnošolci po številu ur gledanja TV ne odstopajo od evropskega povprečja, ki je takrat znašalo 20–36 ur na teden. Število ur je bilo odvisno od starosti, letnega časa, dela dneva ... Zanimiv se nama je zdel podatek, da gledanje televizije po 11. letu starosti upada.

Današnje stanje je zagotovo drugačno, saj se je v 20 letih na področju množičnih medijev in sodobne tehnologije marsikaj spremenilo.¹

Uporaba računalnika med otroki iz leta v leto narašča. V letu 2008 je v Sloveniji dostop do interneta imelo že več kot 90 % gospodinjstev z otroki. Velikokrat računalnik uporabljajo starši ali starejši bratje in sestre, zato ta zamika tudi najmlajše družinske

---

¹ Povzeto po Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Moč in nemoč televizije: za starše in učitelje. Ljubljana: Rokus.

člane. Nekateri otroci pokažejo zanimanje za računalnik že pri šestih mesecih, čeprav jih večina ne prične z uporabo pred drugim letom. V začetku večina otrok spoznava osnove računalnika ob pomoči staršev. Prvi koraki običajno zajemajo reševanje enostavnih iger, pobarvank in ugank, ki otroka spoznavajo z osnovami, kot so koordinacija z miško in tipkanje. Vse naštetu pozitivno vpliva na razvoj otroka, vendar moramo pri uporabi biti zmerni.

Smiselno je delo z računalnikom razdeliti na dve področji: učenje in prosti čas. Učenje v zgodnjem otroštvu večinoma zajema spoznavanje prvih korakov dela s tem orodjem, kasneje pa kot vir informacij za šolske obveznosti. Večji del otrok pa računalnik pretežno uporablja za igranje iger in ogled zabavnih vsebin. Prav slednje kategorije pa je potrebno umestiti v razumne okvirje. Strokovnjaki predlagajo, da starši namesto strogega nadzora z otrokom vzpostavijo odkrit odnos in otroku določijo razumne meje, ki jih mora otrok upoštevati pri delu z računalnikom.

Potrebno je tudi paziti, da računalnik ne zamenja branja pravljic, reševanja nalog v otroških revijah, sprehodov v naravo, pogovorov in igre s sovrstniki. Neredko se namreč dogodi, da starši dovoljujejo neomejeno uporabo računalnika zgolj zato, da otroka zaposlijo in tako pridobijo nekaj dragocenega prostega časa.

Kot sva napisali že pri vplivu TV, je podobno z računalnikom. Tudi tukaj lahko govorimo o plusih in minusih uporabe. Šolskega dela brez računalnika si danes res ne moremo več predstavljati, treba pa se je zavedati, da mora biti uporaba omejena, ne le zaradi potencialne zasvojenosti, ampak tudi zaradi kvarnega vpliva na zdravje (oči, hrbtenica, glavoboli ...)

Miha Kramli, ki vodi ambulanto za zdravljenje nekemičnih odvisnosti, pravi: »Osnovnošolec ne more biti lastnik pametnega telefona ali tablice. Lahko pa vse to uporablja. Me marsikdo grdo gleda zaradi tega, a starši se ne zavedajo, da so 12-letniki včasih celo noč na telefonu, ki ga skrivajo pod blazino. Pravila morajo biti jasna: »Lahko uporabljaš telefon, računalnik in igraš igrice, vendar v skupnih prostorih.« Otroke moramo usposobiti za uporabo tega hudega orodja, ki lahko prinese svetovno slavo ali pa popoln propad.«²

---

² Ocvirk, Saška T. (2017). Osnovnošolec ne more biti lastnik pametnega telefona. Pridobljeno 5. 1. 2020 s <http://www.nt-rc.si/novi-tednik/osnovnosolec-ne-more-biti-lastnik-pametnega-telefona/>

2.1. VPLIV TELEVIZIJE NA OTROKA

Mnogo ljudi verjame, da televizija otrokom škodi. Strokovnjaki navajajo, da otroci zaradi gledanja televizije dolgo bedijo, so nenaspani in zato manj osredotočeni v šoli. Poleg tega gledajo oddaje, ki so zanje neprimerne. Vendar pa Erjavec in Volčič (1999c, str. 66)³ pravita, da sama televizija otrokom ne škodi – če se naučijo, kako pravilno in kritično gledati televizijske programe in kako ohraniti distanco do medijske, televizijske realnosti. Pri tem imajo lahko velik vpliv tudi starši, ki otroku omejujejo gledanje, pomagajo izbrati primerne programe, se z njimi pogovorijo o videnem itd. Avtorici navajata, da se je treba zavedati, da ima televizija na vsakega posameznika drugačen vpliv. Raziskave kažejo, da že dveletni otroci gledajo televizijo in jo do enajstega leta starosti gledajo štiri do pet ur dnevno. Ob nenadzorovani uporabi televizije in brez vsakršnih omejitev se ob teh rezultatih zamislimo, čemu vse so otroci v času odraščanja izpostavljeni. Otroke je treba voditi pri spremljanju televizijskih programov. Omejiti jih moramo le na programe, ki so zanje primerni. (Erjavec in Volčič, 1999c, str. 66)⁴

Dejstvo je, da vsakodnevno uporabljamo računalnik, televizijo in mobilni telefon. Prisotni so na skoraj vsakem koraku in zaradi tega jih uporabljamo preveč. Zaradi njih smo začeli zanemarjati šport, šolo in pristno druženje s prijatelji. Kadar preveč pogosto uporabljamo eno stvar, postanemo zasvojeni. Zasvojenost je resna bolezen. Zasvojenost z mediji je prišla tako daleč, da imamo v Sloveniji Ambulanto za nekemične odvisnosti in organizacijo Logout, ki pomaga ljudem, da se spopadejo z digitalnimi zasvojenostmi.

Otrok, ki gleda televizijo, je mnogokrat "prilepljen" na ekran; takrat je v svojem svetu in pogosto ne spremlja okolice. Osredotočen je na televizijo in na dogajanje na njej. Kadar ga ogovorimo, nas največkrat ne sliši.

---

³ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

⁴ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

2.1.1. NEGATIVNI VPLIVI MEDIJEV

Televizija je medij, ki nas zelo hitro prevzame. Ob gledanju televizije imamo občutek, da nismo sami. Ne počutimo se več osamljeni, saj se nam zazdi, da smo sredi dogajanja. Podobne občutke, kot jih imamo odrasli pri spremljanju televizije, jih imajo tudi otroci. (Košir in Ranfl, 1996)⁵

Schramm (povzeto po Erjavec in Volčič, 1999c, str. 66)⁶ poudari tri glavne značilnosti, zaradi katerih otroci najraje gledajo televizijo:

- da pasivno uživajo, ker televizija ponuja fantazijski svet, ubežijo dolgočasju resničnega življenja;
- da se informirajo (kako se obnašati, obleči ...);
- da se ob gledanju televizije družijo s prijatelji.

Televizija torej zabava in informira celo družino. To je do neke mere pozitivno. Otrokom v času odraščanja pomaga tudi pri socializaciji. Otroke zabava, kadar ostali člani družine zanj nimajo časa. Negativno postane takrat, ko televizija najmlajšim otrokom nadomešča družino ali vrtec, ali pa izkušnje iz resničnega življenja. (Erjavec in Volčič, 1999a, str. 8)⁷

Veliko otrok ima v svoji sobi televizor. Ta pri njih povzroča odmik od stvarnosti in lastnih življenjskih izkušenj. Zaradi njega se jim zmanjša tudi zmožnost koncentracije in postanejo neaktivni. Nekateri otroci že od treh let naprej gledajo televizijo več ur. Nimajo izbire, ali bodo sploh gledali televizijo ali ne. Otroci, ki več ur gledajo televizijo, rastejo z drugačnim miselnim vzorcem kot tisti otroci, ki lahko izbirajo. O tem nas prepričajo raziskave možganov, ki so jih naredili. Tisti predšolski otroci, ki porabijo več časa za gledanje televizije kot za ustvarjalno igro, se bodo razvijali drugače kot otroci, ki porabijo več časa za ustvarjalno igro. Za optimalni razvoj potrebujejo človekovi možgani stimulacijo v obliki gibanja in hkrati uporabo vseh štirih čutil. Pomeni, da

---

⁵ Košir, M. in Ranfl, R. (1996). Vzgoja za medije. Ljubljana: DZS.

⁶ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

⁷ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Medijska pismenost: priručnik za učitelje osnovne šole. Ljubljana: DZS.

možgani za razvoj potrebujejo tridimenzionalni svet. (Erjavec in Volčič, 1999b, str. 15-16)⁸

2.2. UČINKI MEDIJEV

»Ali bodo televizija, filmi v kinu, računalniške igrice in podobno otrokov uspeh povečali ali zmanjšali, je odvisno od tega, ali imajo starši in učitelji nad temi elektronskimi vplivi ustrezen nadzor.« (Sears, 2004, str. 287)⁹

Uporaba medijev ima posledice. Zaradi gledanja televizije in igranja računalniških iger učenci manj časa posvetimo osebnim stikom, druženju, gibanju na svežem zraku. Zadnje čase se v revijah in oddajah opozarja, da se otroci ne znajo več gibati, da nimajo razvite motorike in koordinacije. Obenem imajo zaradi premalo gibanja otroci težave s preveliko telesno težo.

2.2.1. VPLIV NA SOCIALIZACIJO

Otroci se »družijo« z računalnikom ali televizijo namesto z vrstniki. Izgubljajo pristen stik. Velikokrat se učenci zaprejo vase in ne komunicirajo z nikomer.

2.2.2. VPLIV NA ZDRAVJE

Otroci ogromno časa preživijo pred televizijo, se ne gibajo, in velikokrat ob tem jedo nezdravo hrano in pijejo nezdravo pijačo. Otroci so zaradi takšnega načina prehranjevanja predebeli, zbolevalo pa tudi za sladkorno boleznijo.

Ob gledanju televizije lahko postanejo otrokovi možgani samo pasivni sprejemnik vsega, kar vidijo na zaslonu. Gledanje televizije ima učinek tudi na razvoj vida, ker je televizijski ekran dvodimenzionalen. To pa pomeni, da se vizualne predstave ne razvijajo dovolj. Tudi pri učenju branja prihaja do težav, ker se oči premalo premikajo od leve proti desni. Otroci namreč največkrat upirajo oči v eno točko. Po mnenju očesnih zdravnikov prekomerno gledanje televizije slabo vpliva na normalni razvoj vida, ker ovira ustvarjanje živčnih povezav. V nevarnosti je tudi sluh, ker je televizija v

---

⁸ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Moč in nemoč televizije: za starše in učitelje. Ljubljana: Rokus.

⁹ Sears, W., M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica: Didakta.

prvi vrsti vidni in ne slušni medij. Ko otroci gledajo televizijo, ne potrebujejo dobrega sluha. Dejavno poslušanje je ena izmed pomembnih in potrebnih spretnosti. S to spretnostjo otroci namreč izoblikujejo lastne miselne podobe. Tudi to je pomembno za komunikacijo, ko odrastejo. (Sears, 2004, str. 289)¹⁰

Zalokar Divjak (2000, str. 86)¹¹ pravi: »Zdravniki vedo, koliko škode naredi gledanje televizije fizičnemu razvoju otroka. Ugotavljajo vedno več deformacij in bolezni, ki so v neposredni zvezi z gledanjem televizije. Ta namreč vpliva na njegovo hrbtenico, čutila in možgane.«

2.2.3. PSIHIČNI RAZVOJ IN ZASVOJENOST

Zdenka Zalokar Divjak poudarja, da televizija daje velikokrat dražljaje, ob katerih se otroci samo zabavajo in ne naučijo ničesar. Pravi, da se ob tem otroci intelektualno ne razvijajo. Problem nastane, saj je želja po njih vedno večja. »Celo nasprotno, s količino takšnih dražljajev nastaja vedno večja potreba po še močnejših dražljajih, istočasno pa nastajajo v otroku tudi notranja napetost, nemir, vedno manjša sposobnost koncentracije, ki potem slabo vpliva na šolsko delo.« (Zalokar Divjak, 2000, str. 86)¹² Otroci gledajo televizijo do te mere, da postanejo zasvojeni.

Sears (2004)¹³ je postavil smernice za preprečevanje zasvojenosti: »Od rojstva do dveh let naj otroci gledajo televizijo samo petnajst minut dnevno. Od dveh do petih let starosti samo pol ure na dan in od petih let naprej, le uro na dan.«

2.2.4. VPLIV NA VEDENJE

Strokovnjaki opozarjajo na povezavo med nasilnimi igrami ali oddajami in nasilnim vedenjem otrok. Otroci, ki bolj pogosto gledajo te oddaje ali igrajo nasilne igre, so bolj podvrženi nasilnemu vedenju. »Nasilni prizori vplivajo na otroke fizično, čustveno, spoznavno in vedenjsko. Čeprav ne moremo trditi, da je televizija glavni krivec, nosi del krivde pri negativnih vplivih na otroke.« (Erjavec in Volčič, 1999c, str. 69)¹⁴ Avtorici

---

¹⁰ Sears, W., M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica: Didakta.

¹¹ Zalokar Divjak, Z. (2000). Vzgajati z ljubeznijo. Krško: Gora.

¹² Zalokar Divjak, Z. (2000). Vzgajati z ljubeznijo. Krško: Gora.

¹³ Sears, W., M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica: Didakta.

¹⁴ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

v raziskavi navajata, da »je nasilja v medijih neprimerno več, kot pa ga je v resnici. Nasilni prizori, prikazani v filmih, zagotovo v določeni meri vplivajo na otroke. Vedenje posnemajo, ker si želijo biti podobni medijskim osebam.« Avtorici opozarjata, da ne moremo za takšno vedenje kriviti samo televizije. Vpliva tudi pogostost in trajanje gledanja televizije, otrokova osebnost, družinski dejavniki, socialne razmere, okolščine med gledanjem in po njem.

Habbe (2000, str. 35)¹⁵ navaja nekaj najpomembnejših razlogov škode, ki jo povzročijo mediji otrokom:

Če želimo, da bi se otrok normalno intelektualno razvijal, do drugega leta starosti ne sme gledati televizije, nad to starostjo pa največ dve uri na dan, vendar le določene programe in v navzočnosti enega od staršev, ki mu lahko razloži, kaj se dogaja.

Otroci do desetega leta starosti verjamejo, da je vse, kar vidijo na televiziji, resnično, zato oblikuje njihov pogled na svet. Šele po desetem letu so otroci, vendar ne vsi, sposobni razlikovati med dogajanjem na zaslonu in resničnim življenjem.

Ob gledanju nasilja na televiziji se otrok ne zaveda nevarnosti udarcev in telesnih poškodb, saj so televizijski junaki, kljub vsej krvi in ranam, po nekaj minutah spet čili in zdravi.

Otroci so manj sposobni sočustvovati z žrtvami nasilja, kajti junaki na televiziji so kmalu po prestanih bolečinah spet nasmejani, saj televizija ne prikazuje čustvenih posledic nasilja.

Spremljanje poročil in igranih prizorov nasilja lahko pri otrocih povzroči strah pred življenjem, saj televizija prikazuje bistveno več nasilja, kot se ga zgodi v resnici.

2.2.5. VPLIV NA UČNI USPEH

»Prekomerno gledanje televizije lahko omeji razvoj veščin, ki so nujne za učenje, negativno vpliva na jezikovno izražanje, vključno z veščinami branja in pisanja, omeji razvoj sposobnosti razmišljanja, vključno s sposobnostjo reševanja problemov in ustvarjalnostjo.« (Erjavec in Volčič, 1999b, str. 28)¹⁶

---

¹⁵ Habbe, J. (2000). Nasilje in varnost otrok v šolah: nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: Lisac & Lisac.

¹⁶ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Moč in nemoč televizije: za starše in učitelje. Ljubljana: Rokus.

Na otrokov učni uspeh lahko vpliva tudi prekomerna uporaba različnih medijev. Ena izmed posledic teh vplivov je zmanjšanje koncentracije. Koncentracija se namreč razvija z ustvarjalnimi nalogami in miselnimi aktivnostmi. Ker tega od njih mediji ne zahtevajo, se njihova koncentracija zmanjšuje.

Gledanje televizije nadomešča čas, namenjen učenju branja, pisanja in razvoju jezikovne kulture. Prekomerno gledanje televizije najbolj vpliva na otroke takrat, ko se učijo branja. Takrat bralne veščine upadajo z večjim gledanjem televizije. Prekomerno gledanje televizije lahko vodi v slabo obvladanje branja, v zmanjšanje jezikovne kompetence in smiselnega povezovanja prebrane vsebine.

Otroci, ki prekomerno gledajo televizijo, lahko tvegajo premajhno razvitost veščin pozornosti in koncentracije, ki so nujno potrebne za učenje.

Jezikovne in miselne veščine so povezane. To, kako dobro so jezikovne veščine razvite v zgodnjem otroštvu, vpliva na sposobnost razmišljanja in vzorčnega povezovanja. (Erjavec in Volčič, 1999b, str. 50)¹⁷

Raziskave kažejo, da se otroci, ki so pozno pokonci in gledajo televizijo, naslednji dan nenaspani in so pri pouku nezbrani. Njihova koncentracija je slabša in kratkotrajna.

Vedno več je otrok, ki imajo težave z zbranostjo. Nekateri starši otroke odpeljejo k zdravniku, kjer lahko dobijo zdravila za povečanje koncentracije. Te težave nastopijo prav zaradi gledanja v zaslon, televizijski ali računalniški. Strmenje v zaslon ne zahteva dolgotrajne zbranosti, pri branju in učenju pa je ta izjemno potrebna. Raziskave možganskih valov kažejo tako pri otrocih kot pri odraslih, da so možgani med gledanjem televizije v alfa stanju. Torej se možgani od valov beta, ki spodbujajo zbranost in pozornost, preklopijo v alfa stanje, ki je značilno za človeka, ki se dolgočasi ali bo pravkar zaspal. Te raziskave nam dajo misliti, da je med povečano nezbranostjo in časom preživetim pred ekrani kar velika povezanost. (Sears, 2004)¹⁸

Erjavec in Volčič (1999c, str. 57-58)¹⁹ sta opisali poskus ameriške revije Redbook, in sicer poskus televizijske diete. Namen je bil ugotoviti, kakšne vedenjske spremembe bi povzročilo zmanjšanje gledanja televizije. Štiri tedne so starši otrokom omejevali gledanje televizije le na eno uro na dan. Sprva so otroci občutili tesnobo, poleg tega

---

¹⁷ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Moč in nemoč televizije: za starše in učitelje. Ljubljana: Rokus.

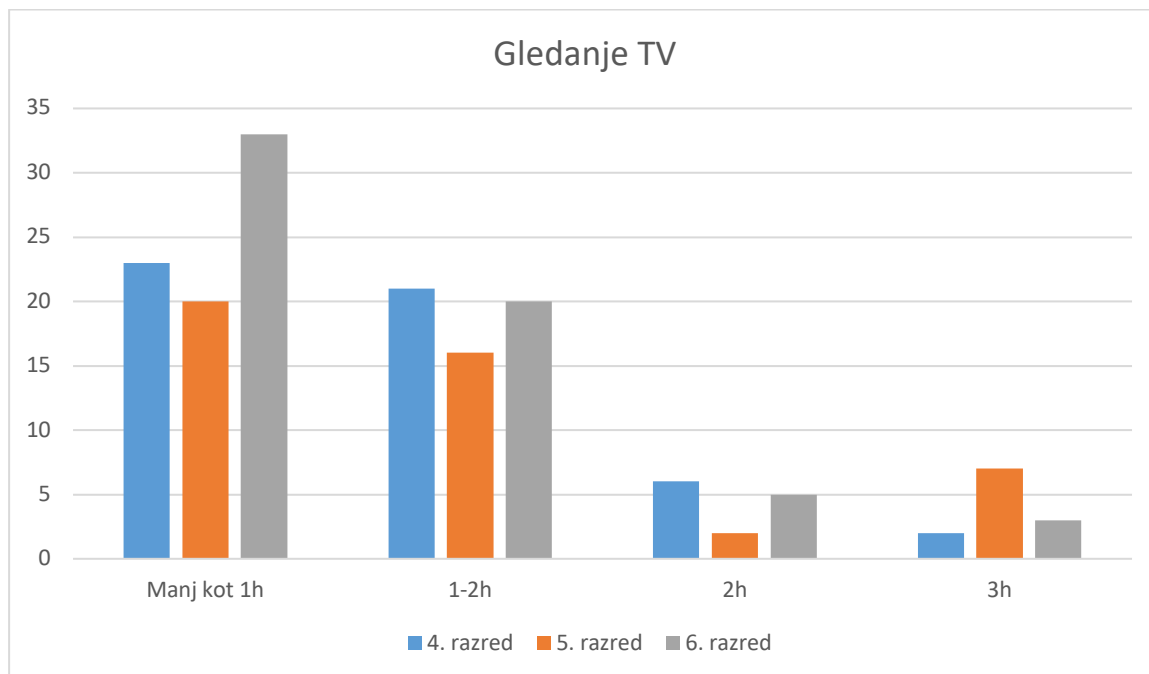
¹⁸ Sears, W., M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica: Didakta.

¹⁹ Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

pa so bili zmedeni, vznemirjeni in živčni. Po prvem tednu so otroci postali bolj dejavni in s starši sodelovali pri različnih opravilih. V igri je spet postala pomembna domišljija v primerjavi s posnemanjem televizijskih vlog, ki je prevladovalo prej. Oživila je komunikacija med vsemi člani družine – pa ne zaradi tega, ker bi bila televizija sama po sebi povzročitelj nesreče, ampak zaradi tega, ker so otroci in drugi člani družine bolj cenili skupno komunikacijo in skupne dejavnosti. Podoben poskus v osnovni šoli v New Yorku je pokazal, da so otroci, ki so jim zmanjšali število ur gledanja televizije, postali bolj sproščeni, umirjeni, ustvarjalni, lažje so se koncentrirali v šoli, pri igri so bili bolj inovativni. Razni poskusi so povezali člane družine med sabo ter obudili aktivnosti, ki so jih poprej ob gledanju televizije opustili: branje knjig, pomoč pri delu doma, igranje zunaj.

3. EMPIRIČNI DEL – raziskava

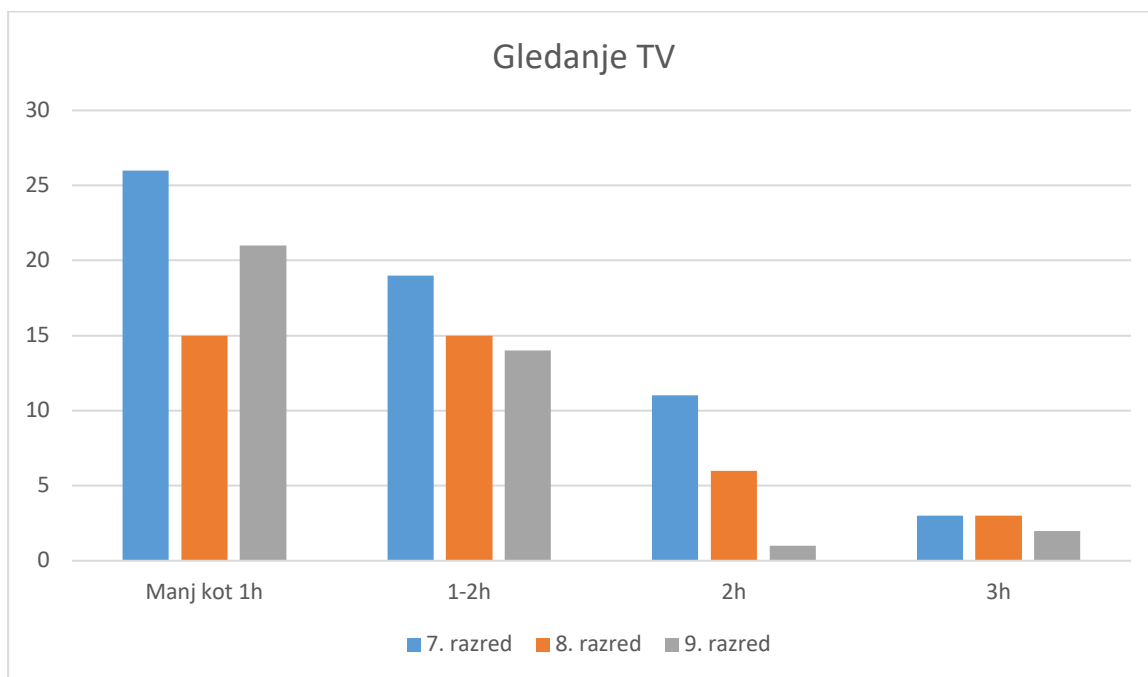
3.1. 1. vprašanje: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije?

Graf 1: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (2. triada)

2. triada	F	%
Manj kot 1 uro	76	48,1 %
1–2 uri	57	36,1 %
2 uri	13	8,2 %
3 ure	12	7,6 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 1: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (2. triada)

Graf 2: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (2. triada)

3. triada	f	%
Manj kot 1 uro	62	45,6 %
1–2 uri	48	35,3 %
2 uri	18	13,2 %
3 ure	8	5,9 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 2: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (3. triada)

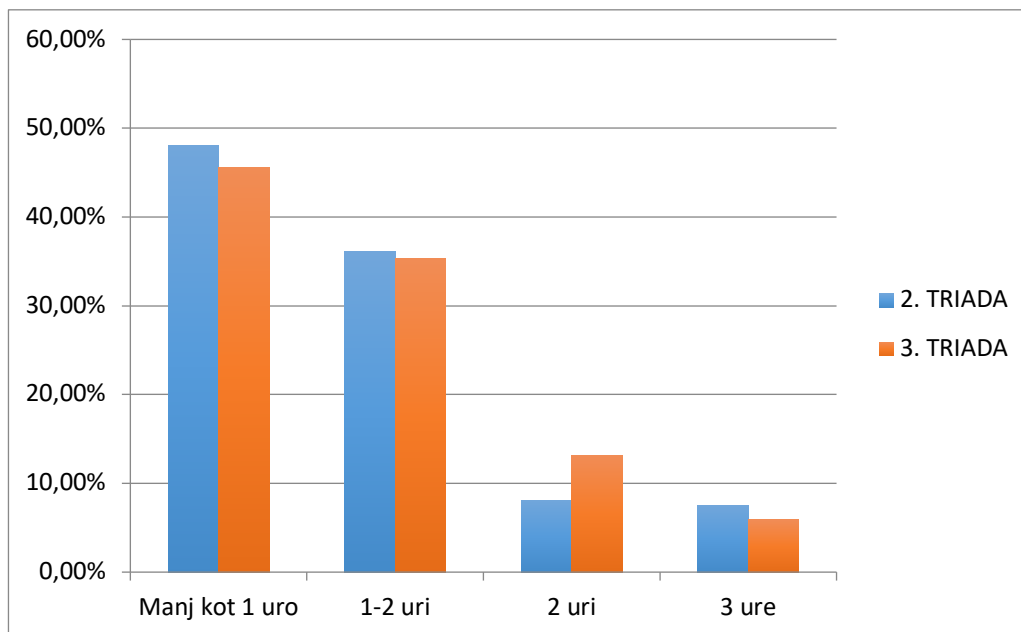
Na zgornjem grafu, ki prikazuje odgovore učencev 3. triade, vidimo, da večina učencev za gledanje televizije na dan porabi le 1 uro. 35 % učencev gleda TV od 1 do 2 h, 13 % jo gleda 2 uri na dan, le 6 % pa za gledanje porabi 3 ure. Zanimivo bi bilo vedeti, kako bi na takšno vprašanje odgovarjali osnovnošolci v dobi, ko še ni bilo računalnika ter pametnega telefona, npr. pred 30 leti.

Skoraj polovica učencev 2. triade (48 %) gleda TV manj kot 1 uro na dan. 36 % televiziji posveti od 1 do 2 h, več kot 2 h oz. več kot 3 ure pa jo gleda le 8 oz. 7 % vseh vprašanih.

Opazili sva, da med 2. in 3. triado ni bistvenih odstopanj pri gledanju TV. Največ učencev jo gleda približno 1 uro na dan. Učenci, ki za gledanje porabijo največ časa, prevladujejo v 3. triadi.

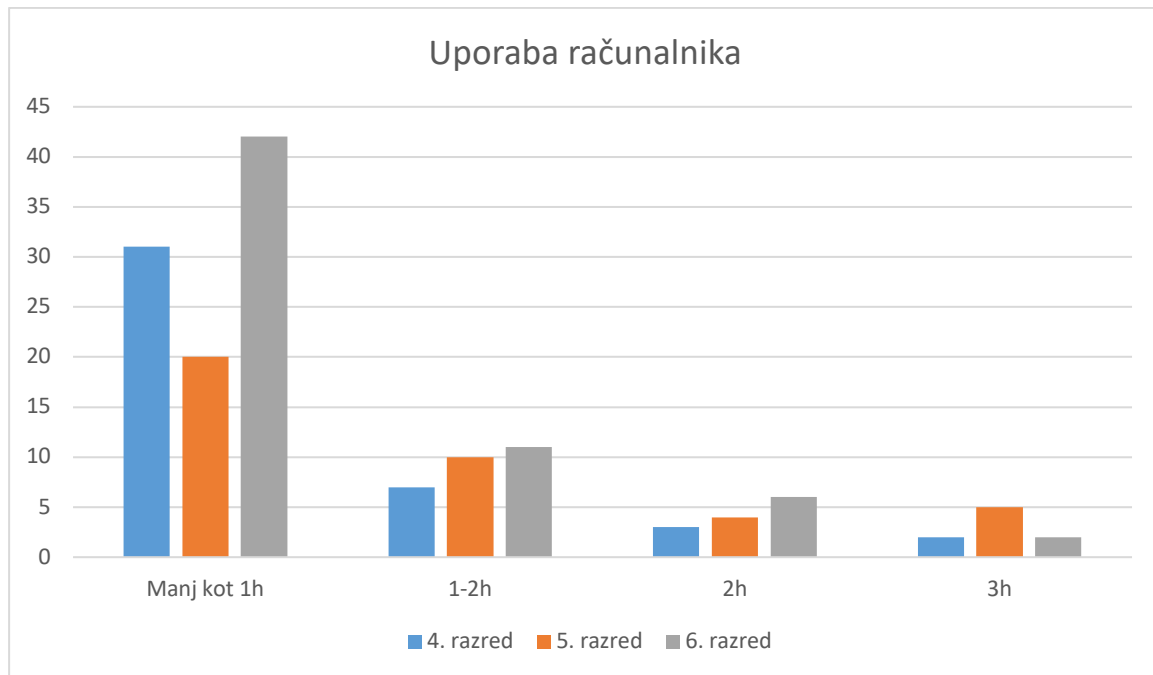
	2. TRIADA	3. TRIADA
Manj kot 1 uro	48,1 %	45,6 %
1–2 uri	36,1 %	35,3 %
2 uri	8,2 %	13,2 %
3 ure	7,6 %	5,9 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 3: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (primerjava)

Graf 3: Koliko ur na dan posvetiš gledanju televizije? (primerjava)

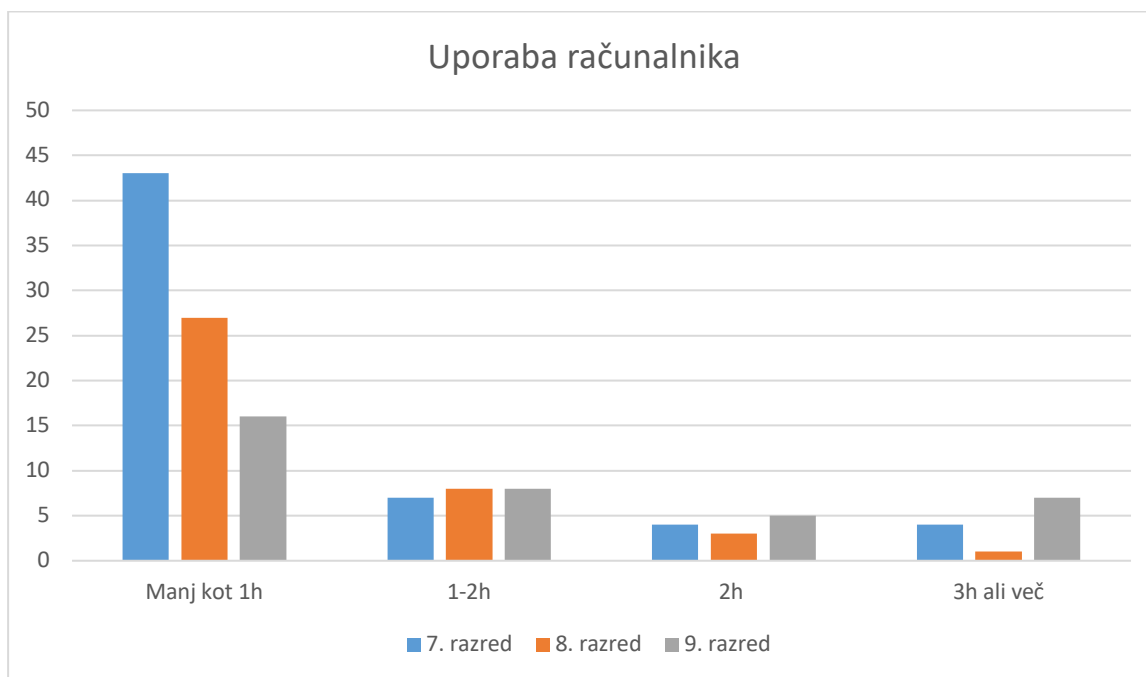
3.2. 2. vprašanje: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika?

Graf 4: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (2. triada)

2. triada	F	%
Manj kot 1 uro	93	58,9 %
1–2 uri	28	17,7 %
2 uri	13	8,2 %
3 ure	9	6 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 4: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (2. triada)

Graf 5: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (3. triada)

3. triada	F	%
Manj kot 1 uro	86	63,2 %
1–2 uri	24	17,6 %
2 uri	14	10,3 %
3 ure	12	8,8 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 5: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (3. triada)

Na 4. grafu so prikazani rezultati za 2. triado. 59 % učencev uporablja računalnik manj kot eno uro na dan. 18 % jih preživi pred računalnikom 1 do 2 uri, 8 % oz. 6 % pa jih za delo z računalnikom porabi 2 oz. 3 ure.

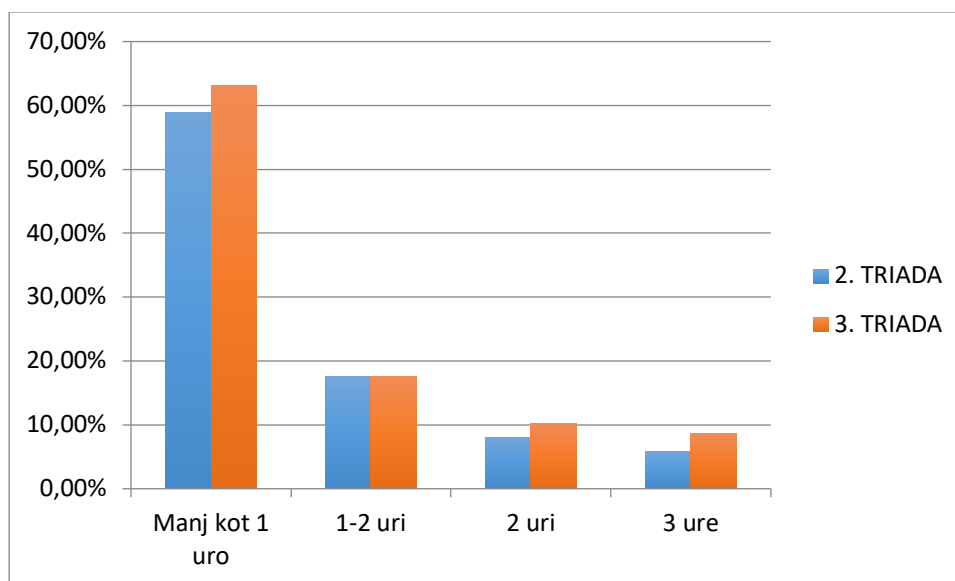
Iz 5. grafa lahko razberemo, da največ učencev 3. triade uporablja računalnik manj kot eno uro, približno 18 % učencev uporablja računalnik 1-2 uri na dan, 10 manj učencev uporablja računalnik 2 uri na dan, 12 učencev pa uporablja računalnik 3 ure na dan. Veseli sva, da učenci 3. triade uporabljajo računalnik manj kot eno uro.

Primerjava med grafoma nam pove, da tudi tukaj med triadama ni velikih razlik, nekaj več odstotkov učencev 3. triade se z računalnikom ukvarja 1 uro na dan, če jih primerjamo z mlajšimi. To se lepo vidi tudi na grafu 6.

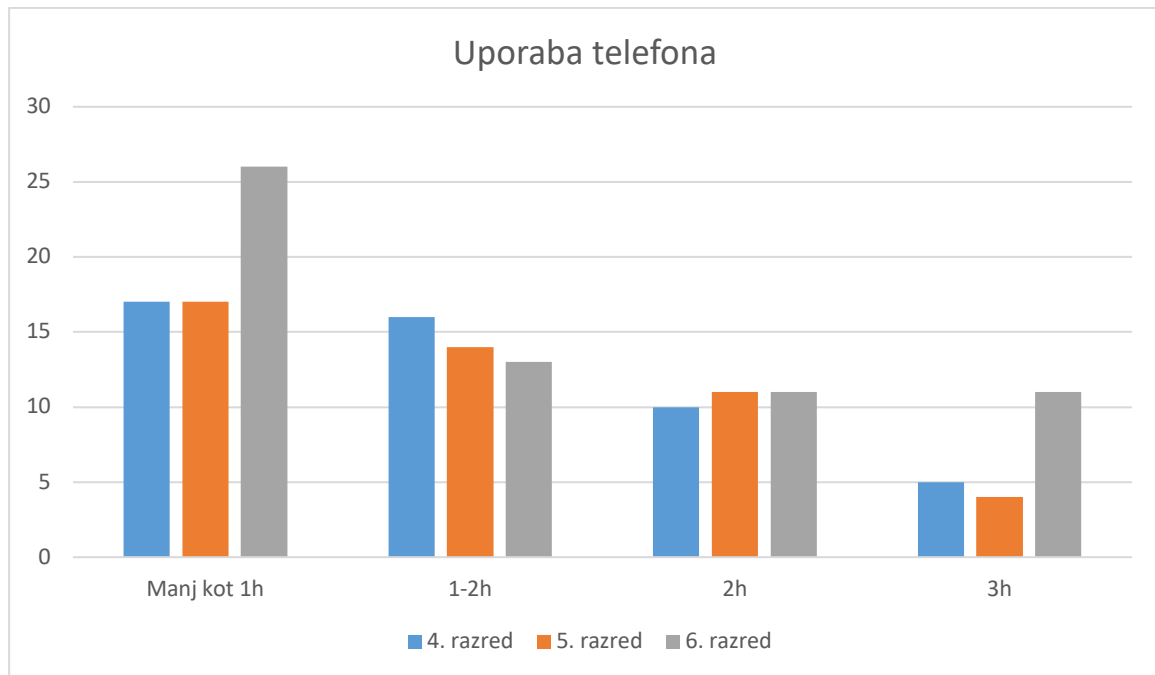
	2. TRIADA	3. TRIADA
Manj kot 1 uro	58,9 %	63,2 %
1–2 uri	17,7 %	17,6 %
2 uri	8,2 %	10,3 %
3 ure	6 %	8,8 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 6: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (primerjava)

Graf 6: Koliko ur na dan posvetiš uporabi računalnika? (primerjava)

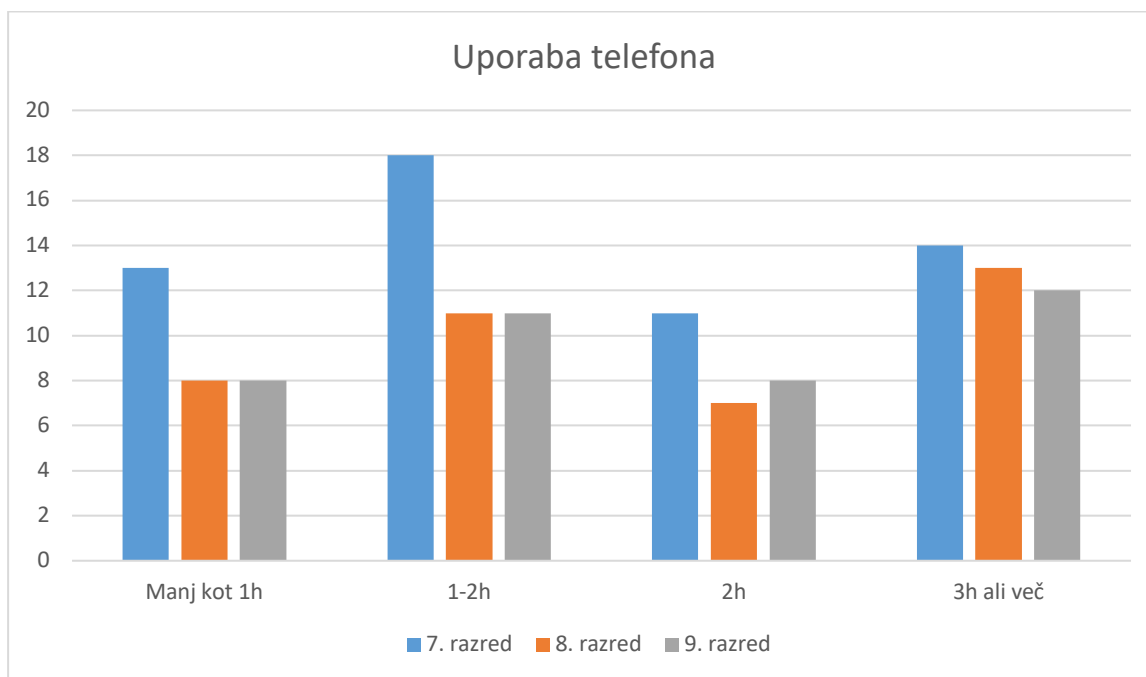
3.3. 3. vprašanje: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona?

Graf 7: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (2. triada)

2. triada	F	%
Manj kot 1 uro	60	38 %
1–2 uri	42	26,6 %
2 uri	31	19,6 %
3 ure	25	15,8 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 7: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (2. triada)

Graf 8: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (3. triada)

3. triada	F	%
Manj kot 1 uro	30	22 %
1–2 uri	35	26 %
2 uri	29	21 %
3 ure	42	31 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 8: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (3. triada)

Na zgornjem grafu ter v tabeli so prikazani rezultati uporabe telefona med osnovnošolci. V primerjavi z uporabo računalnika in TV je ta neprimerno večja ter bolj enakomerno porazdeljena ne glede na starost anketirancev. Zelo zaskrbljujoč je podatek, ki pa sva ga pričakovali, da največ šolarjev uporablja telefon več kot 3 ure na dan.

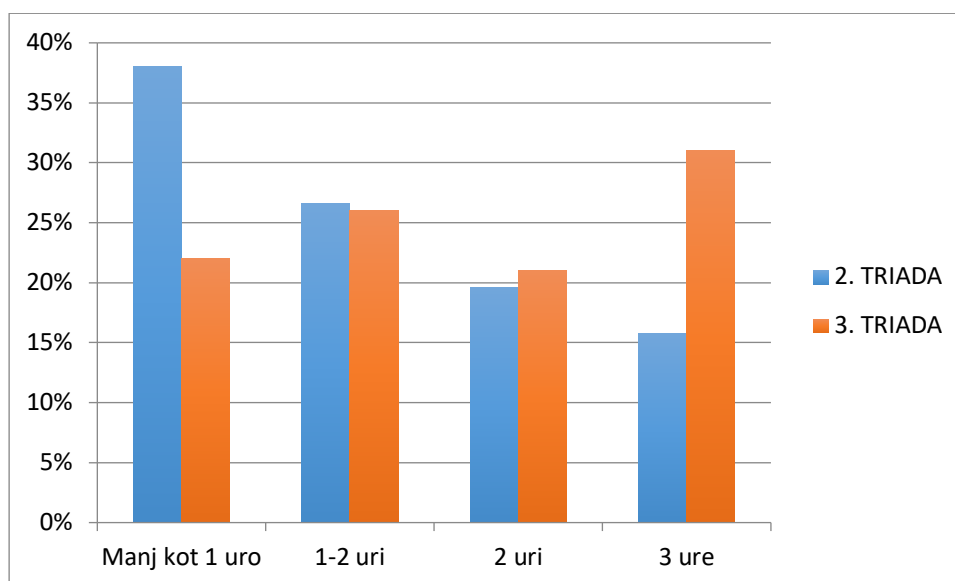
V 2. triadi se telefonu manj kot 1 uro posveča 38 % učencev, od 1 do 2 uri z njim preživi 27 % učencev. 20 % jih telefon uporablja 2 uri na dan, 16 % pa 3 ure.

V 3. triadi vidimo na grafu 8 je največ učencev, to je kar 31 %, na telefonu 3 ure, 21 % ga uporablja 2 uri, 26 % od 1 do 2 uri, manj kot 1 uro pa ga uporablja 22 % anketiranih.

Če pogledamo tabelo 9, lahko hitro opazimo veliko razliko pri obeh skrajnih kategorijah. Manj kot 1 uro uporabljajo telefon učenci 2 triade v 38 %, učenci 3. triade pa le v 22 %. Zelo zaskrbljujoč pa je podatek za 3-urno uporabo telefona. Pri učencih 3. triade je ta kar 31 %, pri učencih 2. triade pa 16 %. Slednja podatka sta glede na starost učencev premo sorazmerna. Starejši so, več časa preživijo na telefonu.

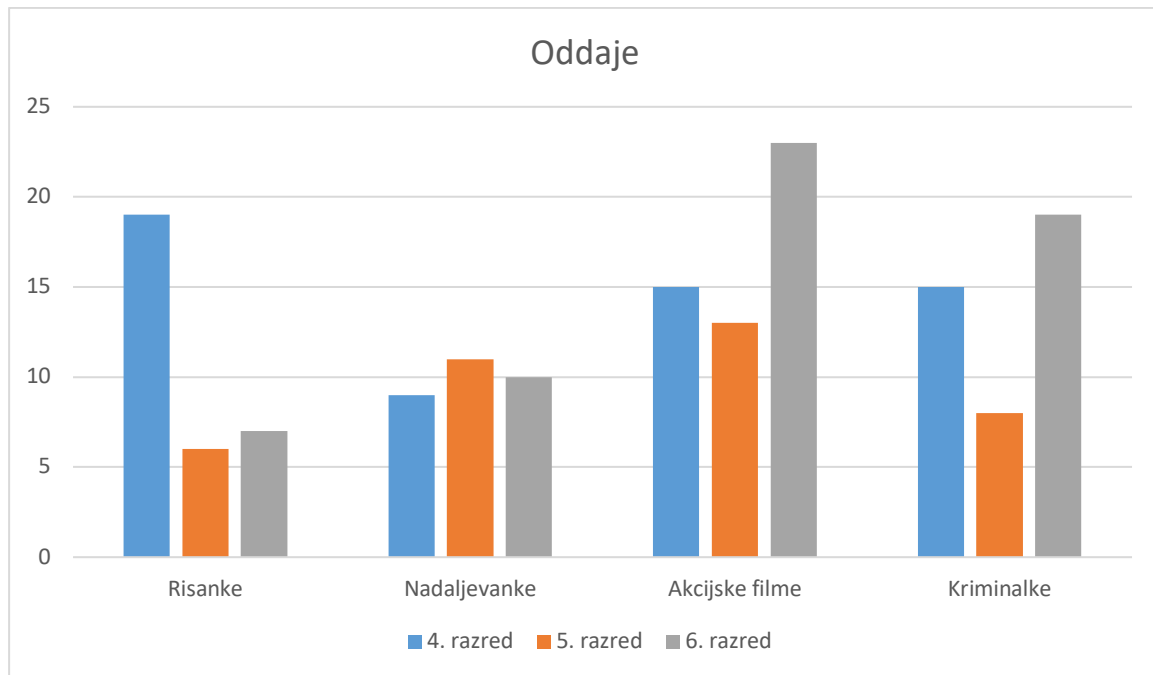
	2. TRIADA	3. TRIADA
Manj kot 1 uro	38 %	22 %
1–2 uri	26,6 %	26 %
2 uri	19,6 %	21 %
3 ure	15,8 %	31 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 9: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (primerjava)

Graf 9: Koliko ur na dan posvetiš uporabi telefona? (primerjava)

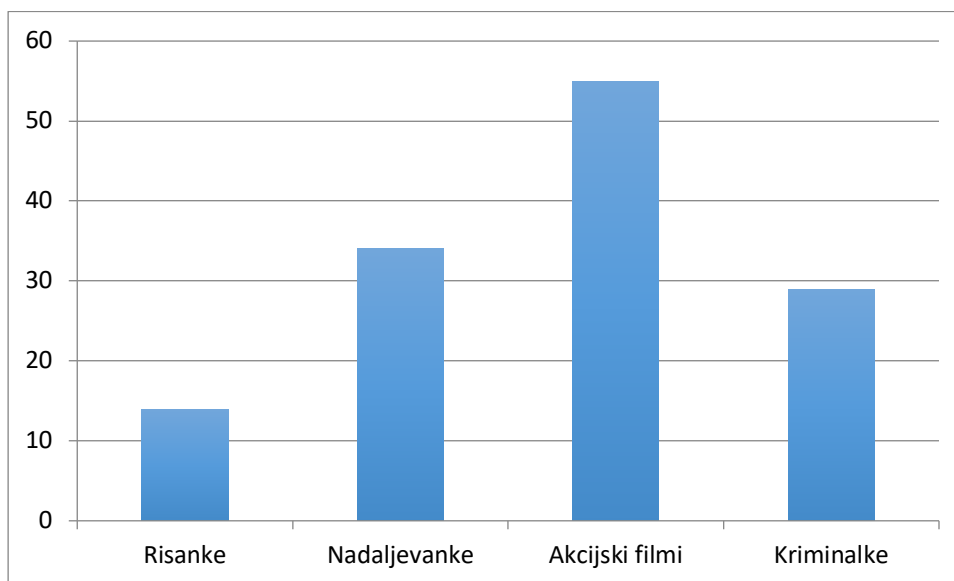
3.4. 4. vprašanje: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš?

Graf 10: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (2. triada)

2. triada	F	%
Risanke	31	19,6 %
Nadaljevanke	30	19 %
Akcijski filmi	51	32,2 %
Kriminalke	46	29,1 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 10: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (2. triada)

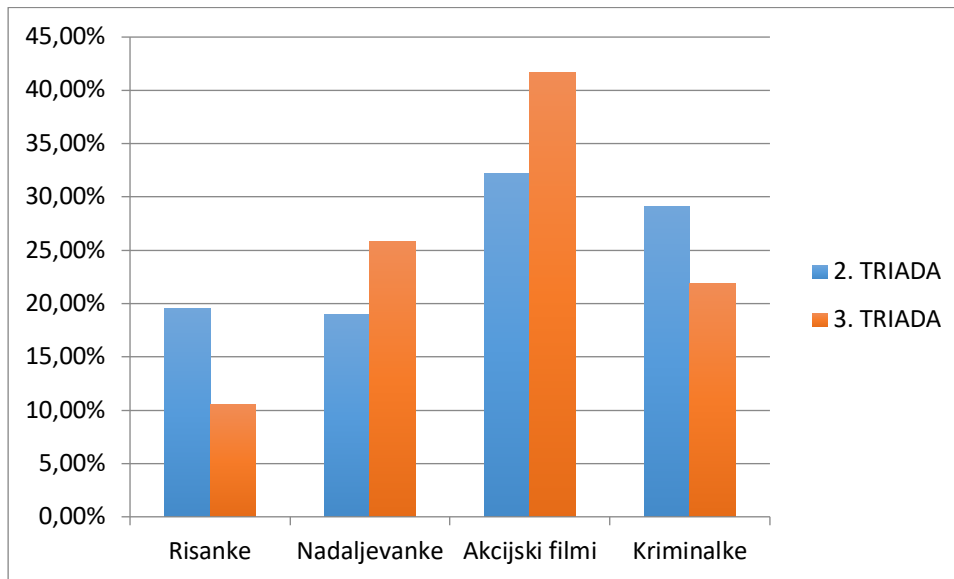
Graf 11: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (3. triada)

3. triada	F	%
Risanke	14	10,6 %
Nadaljevanke	34	25,8 %
Akcijski filmi	55	41,7 %
Kriminalke	29	21,9 %
SKUPAJ	132	100 %

Tabela 11: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (3. triada)

	2. TRIADA	3. TRIADA
Risanke	19,6 %	10,6 %
Nadaljevanke	19 %	25,8 %
Akcijski filmi	32,2 %	41,7 %
Kriminalke	29,1 %	21,9 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 12: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (primrjava)

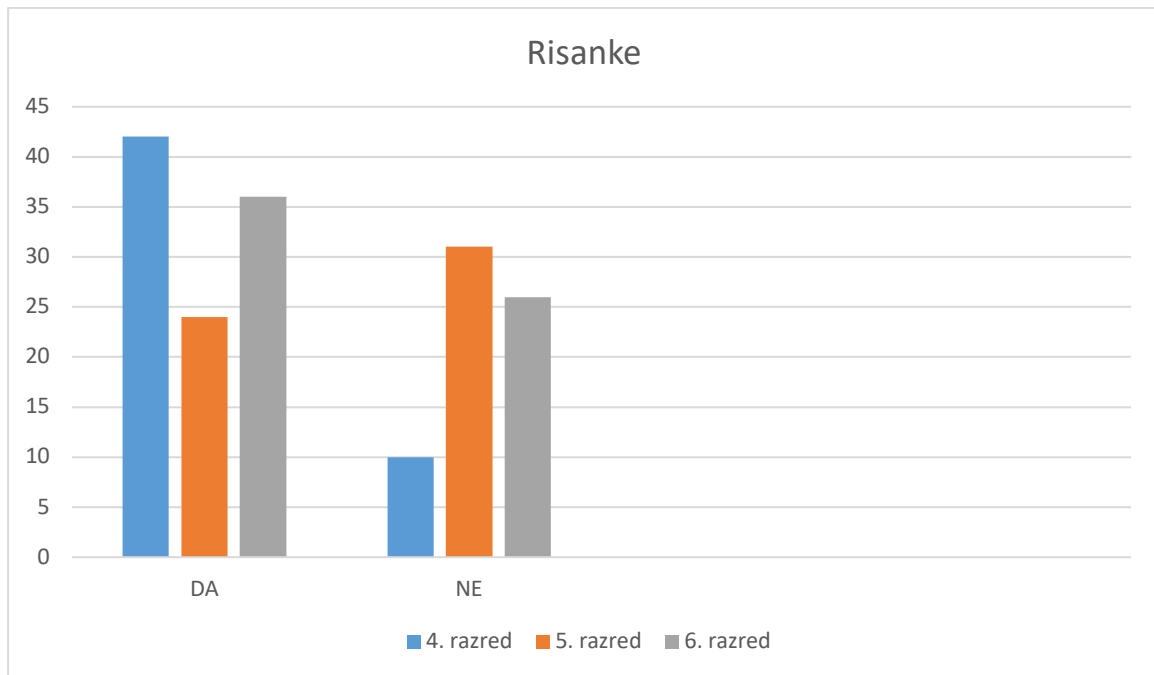
Graf 12: Kakšne tipe oddaj najraje gledaš? (primerjava)

Iz zgornjih grafov je razvidno, da učenci 2. triade najraje gledajo akcijske filme, kar predstavlja 32 %, na 2. mestu z 29 % so kriminalke, manj pa je gledalcev risank in nadaljevanek.

V 3. triadi pa so najbolj navdušeni nad akcijskimi filmi (45 %), sledijo nadaljevanke (25 %), sledijo kriminalke (21 %) ter risanke (10 %).

Če primerjava obe triadi, lahko rečeva, da so rezultati pričakovani. Zanimanje za ogled risank s starostjo zagotovo upada. Zanimivo bi bilo raziskati tudi, za katere vrste nadaljevanek gre.

3.5. 5. vprašanje: Ali gledaš risanke ali animirane filme?

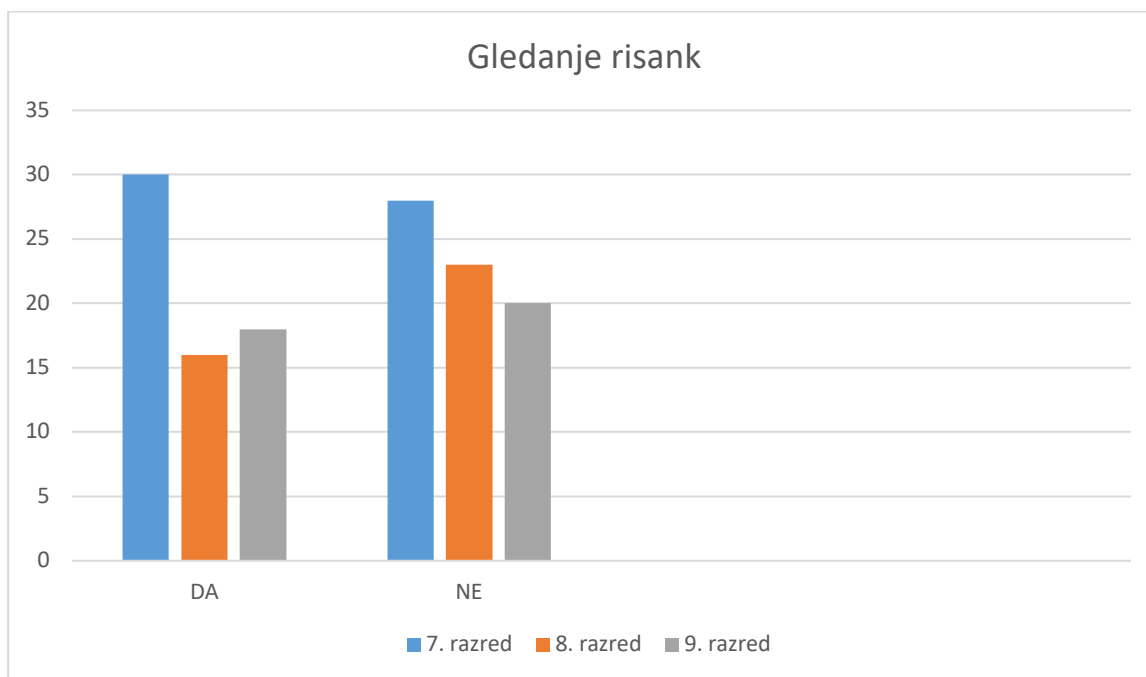

Graf 13: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (2. triada)

2. triada	F	%
DA	102	64,5 %
NE	56	35,5 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 13: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (2. triada)

Graf 14: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (3. triada)

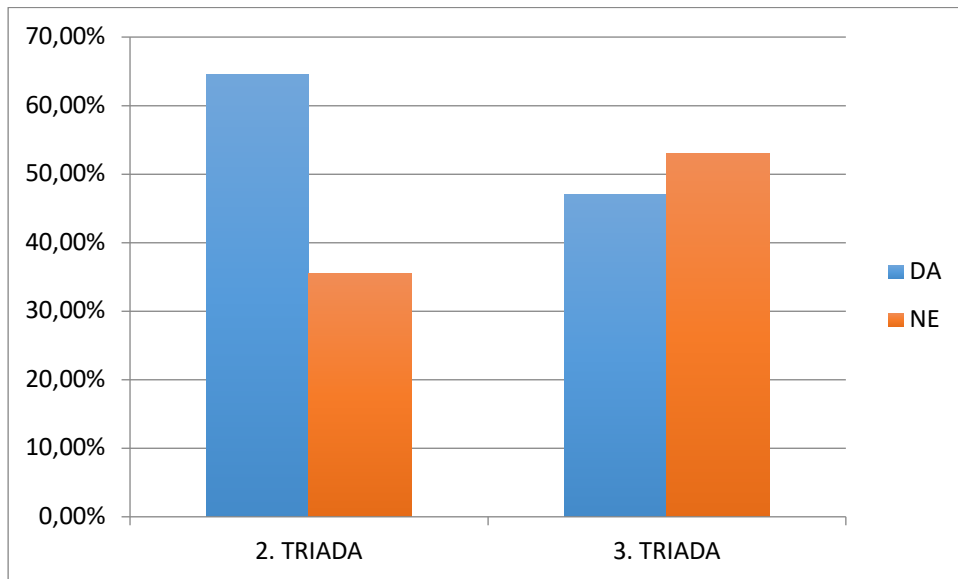
3. triada	F	%
DA	64	47 %
NE	72	53 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 14: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (3. triada)

Iz tabele in grafa je razvidno, da 47 % učencev gleda risanke, vsi ostali pa so to zavrnil. Ta podatek za 3. triado naju preseneča, ker toliko učencev gleda risanke. To si razlagava tako, da gre verjetno pri starejših učencih za animirane celovečerne filme, kot so Neverjetni, Zlatolaska ipd. Učenci 2. triade so z DA odgovorili v 64 %, kar ni presenetljivo, tudi ko delava primerjavo. Tudi sami še vedno radi pogledava kakšno risanko za sprostitev tako kot ostali, je pa nekatere včasih sram priznati.

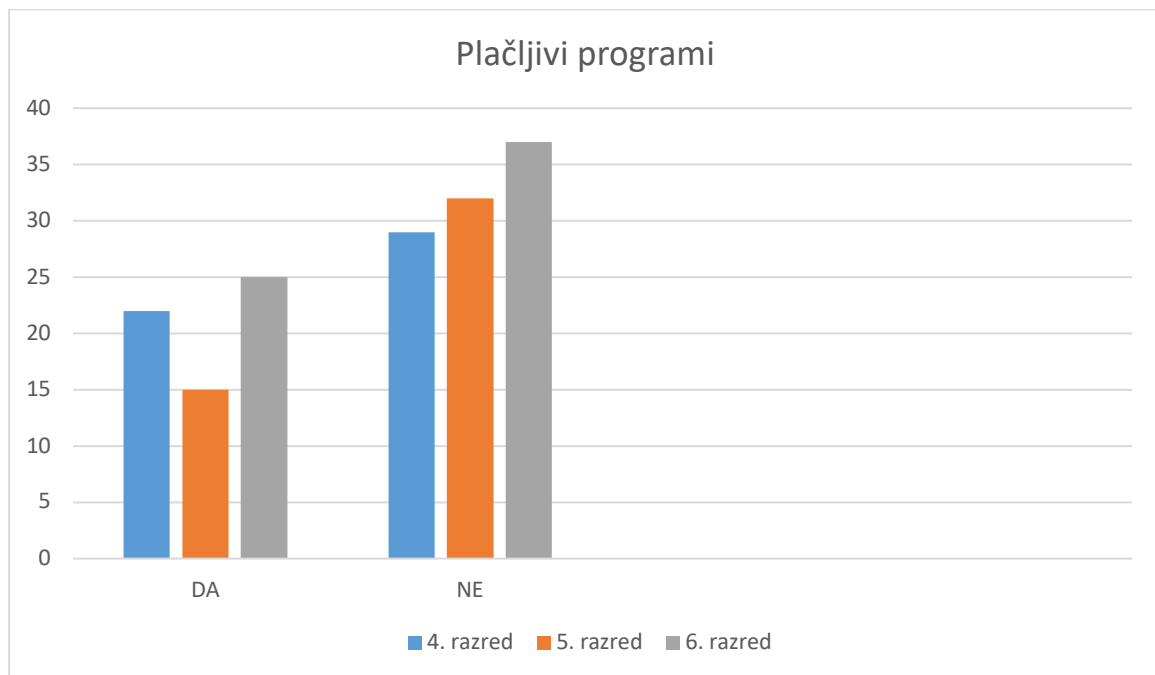
	2. TRIADA	3. TRIADA
DA	64,5 %	47 %
NE	35,5 %	53 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 15: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (primerjava)

Graf 15: Ali gledaš risanke ali animirane filme? (primerjava)

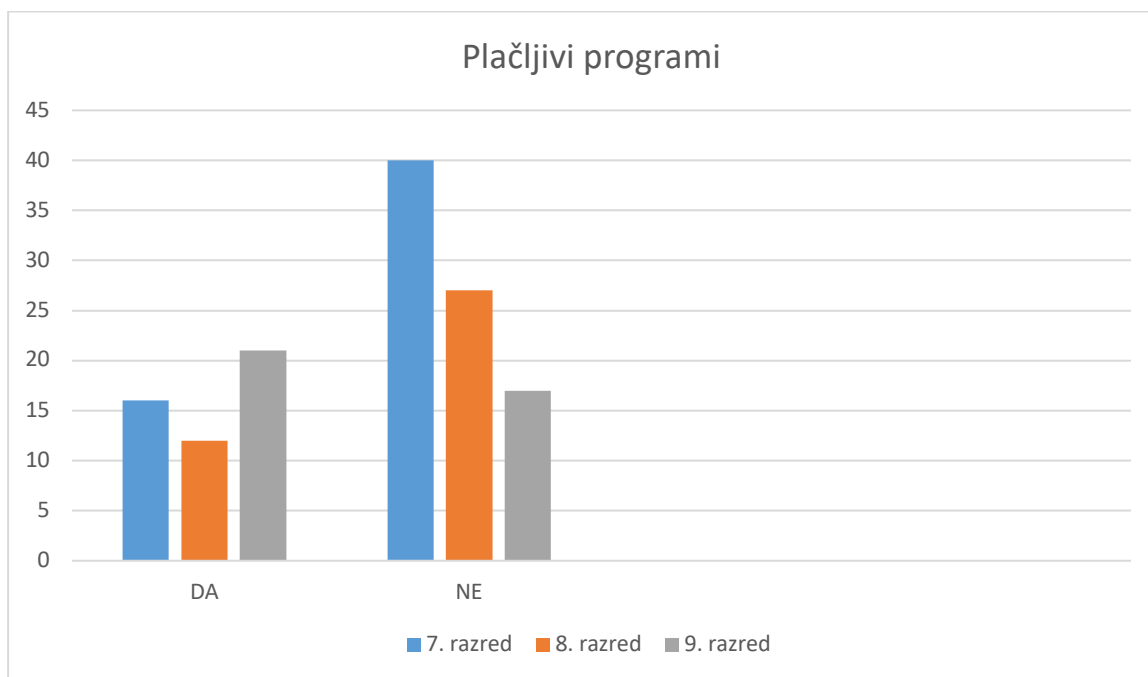
3.6. 6. vprašanje: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix?

Graf 16: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix? (2. triada)

2. triada	F	%
DA	62	39,2 %
NE	96	60,8 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 16: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix? (2. triada)

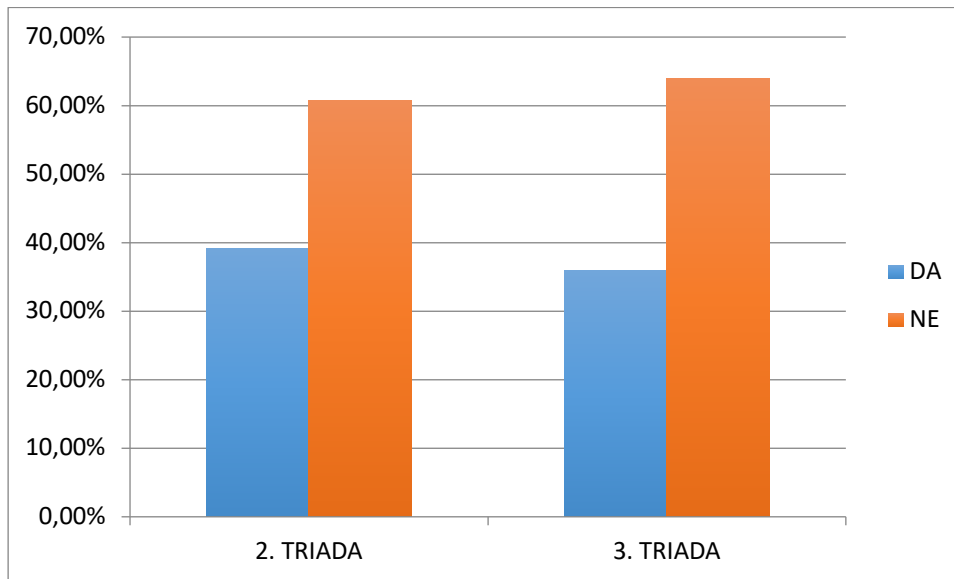
**Graf 17: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix?
(3. triada)**

3. triada	F	%
DA	49	36 %
NE	87	64 %
SKUPAJ	136	100 %

**Tabela 17: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix?
(3. triada)**

	2. TRIADA	3. TRIADA
DA	39,2 %	36 %
NE	60,8 %	64 %
SKUPAJ	100 %	100 %

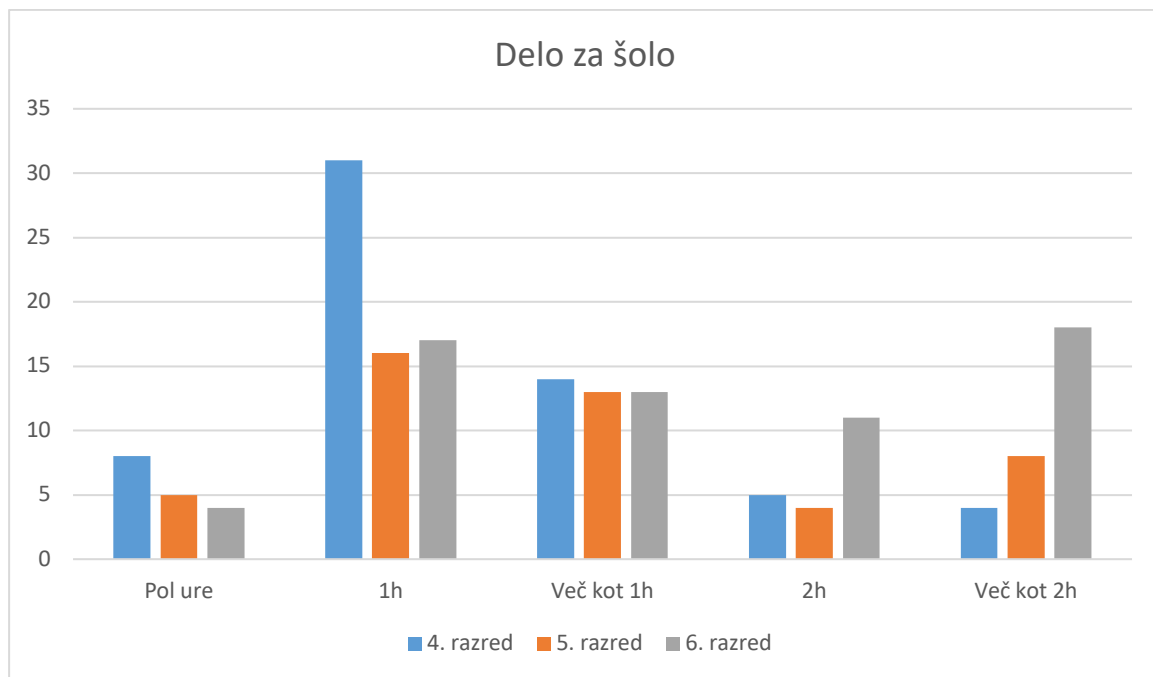
**Tabela 18: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix?
(primerjava)**

**Graf 18: Ali pri gledanju TV uporabljaš plačljive programe npr. Voyo, Netflix?
(primerjava)**

Učenci 2. triade so v 39 % odgovorili, da nimajo plačljivih TV-programov, podoben rezultat (36 %) se je pokazal v 3. triadi. Verjetno je to povezano z družinskim razmišljanjem, kar nekako sovпада z najino izkušnjo v družini in pri znancih, da ima plačljive TV-programe približno tretjina gospodinjstev.

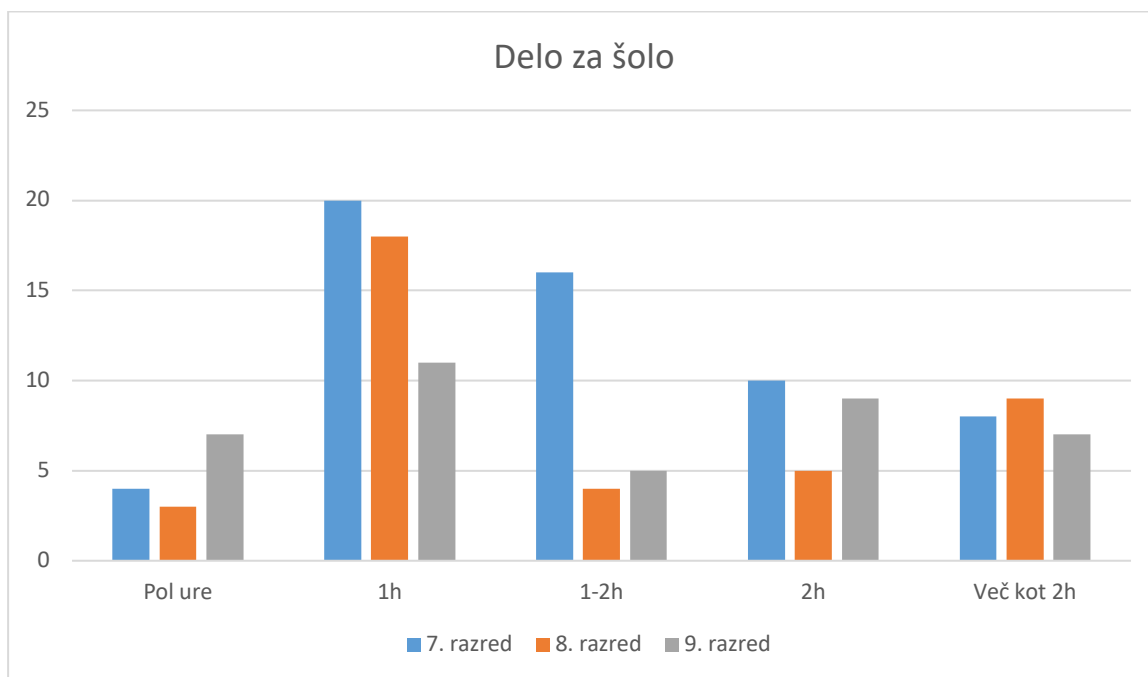
3.7. 7. vprašanje: Koliko časa na dan posvetiš šoli?

Graf 19: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (2. triada)

2. triada	F	%
Pol ure	10	6 %
1 ura	64	40 %
1–2 uri	36	23 %
2 uri	18	11 %
Več kot 2 uri	30	19 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 19: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (2. triada)

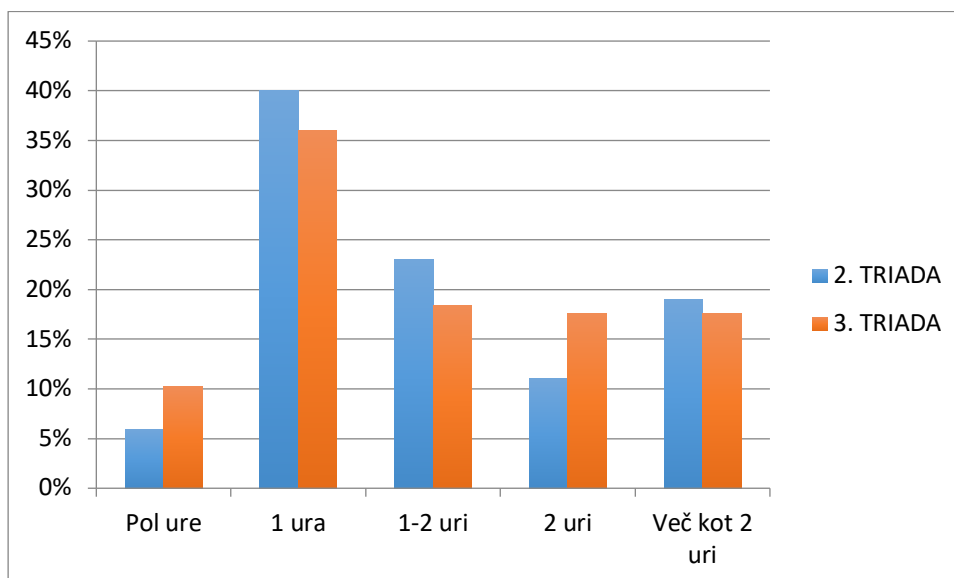
Graf 20: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (3. triada)

3. triada	F	%
Pol ure	14	10,3 %
1 ura	49	36 %
1–2 uri	25	18,4 %
2 uri	24	17,6 %
Več kot 2 uri	24	17,6 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 20: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (3. triada)

	2. TRIADA	3. TRIADA
Pol ure	6 %	10,3 %
1 ura	40 %	36 %
1–2 uri	23 %	18,4 %
2 uri	11 %	17,6 %
Več kot 2 uri	19 %	17,6 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 21: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (primerjava)

Graf 21: Koliko časa na dan posvetiš šoli? (primerjava)

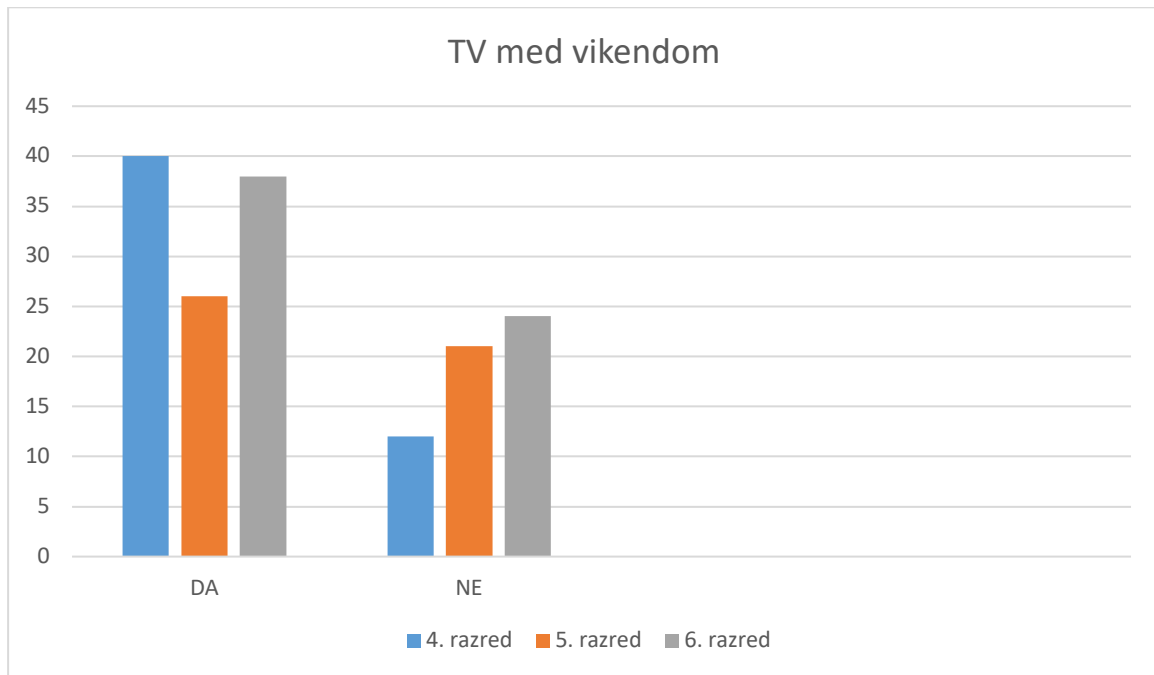
7. vprašanje se nama je zdelo zelo zanimivo ter sva komaj čakali, da zbereva rezultate in jih analizirava ter primerjava. Ugotovili sva, da za učenje v 2. triadi največ učencev (40 %) porabi 1 uro na dan. 23 % jih porabi od 1 do 2 uri, 2 uri 11 %, več kot 2 uri 19 %, pol ure pa le 6 %.

Učenci 3. triade pa so se odločali takole: 36 % jih za šolo porabi 1 uro, približno 18 % jih porabi enakomerno 1–2, 2 ali več kot 2 uri. Manj kot pol ure jih za šolo porabi 10 %.

Kaj lahko sklepava iz tega? Ne glede na starost učencev je 1 ura tisti čas, ki ga približno enako učencev posveti šoli na dan. Pričakovali sva, da bodo učenci 3. triade porabili več časa za šolo, pa temu ni tako. Verjetno na to vplivajo tudi številne obšolske dejavnosti, katerih obseg in intenzivnost se z leti povečuje. Časa za šolo pa prevečkrat zmanjka.

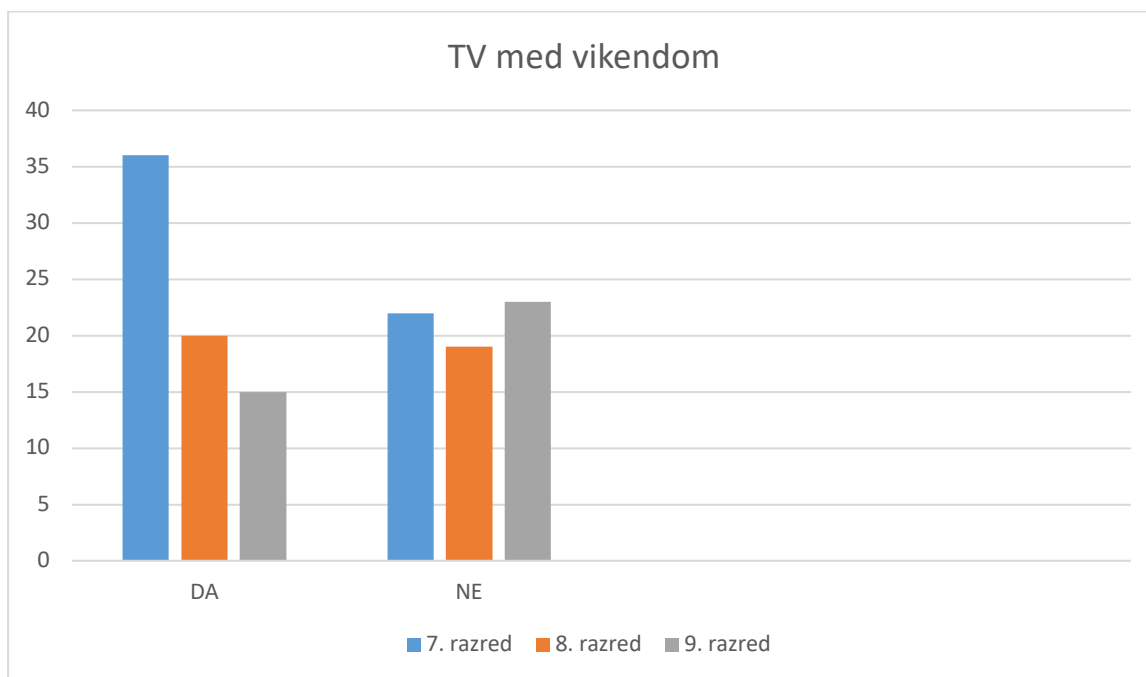
3.8. 8. vprašanje: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom?

Graf 22: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom? (2. triada)

2. triada	F	%
DA	104	66 %
NE	54	34 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 22: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom? (2. triada)

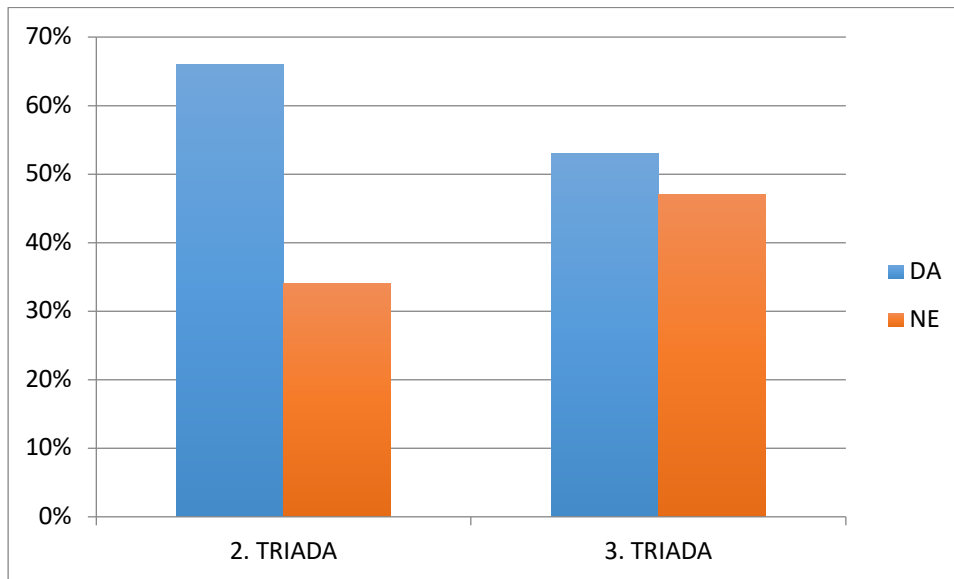
Graf 23: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom? (3. triada)

3. triada	F	%
DA	71	53 %
NE	65	47 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 23: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom? (3. triada)

	2. TRIADA	3. TRIADA
DA	66 %	53 %
NE	34 %	47 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 24: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom? (primerjava)

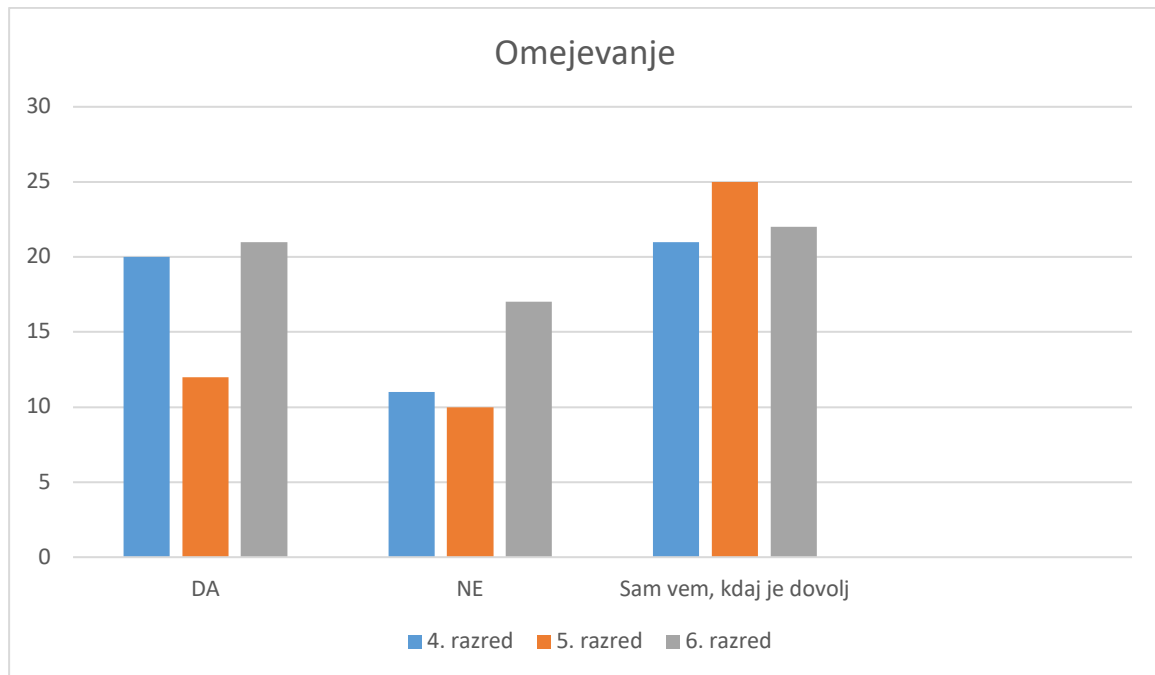

**Graf 24: Ali se ti zdi, da med vikendom gledaš več TV kot med tednom?
(primerjava)**

Pri 8. vprašanju sva pričakovali, da bo odgovor DA zelo visoko zastopan. Ugotovili sva, da učenci 2. triade v 66 % gledajo TV med vikendom več kot med tednom, učenci 3. triade pa so z DA odgovorili v 53 %.

Najino mnenje je, da prosti čas danes ni več v tako veliki meri posvečen gledanju TV kot včasih. Se je pa ta pozornost preusmerila na druge ekrane, predvsem telefonske.

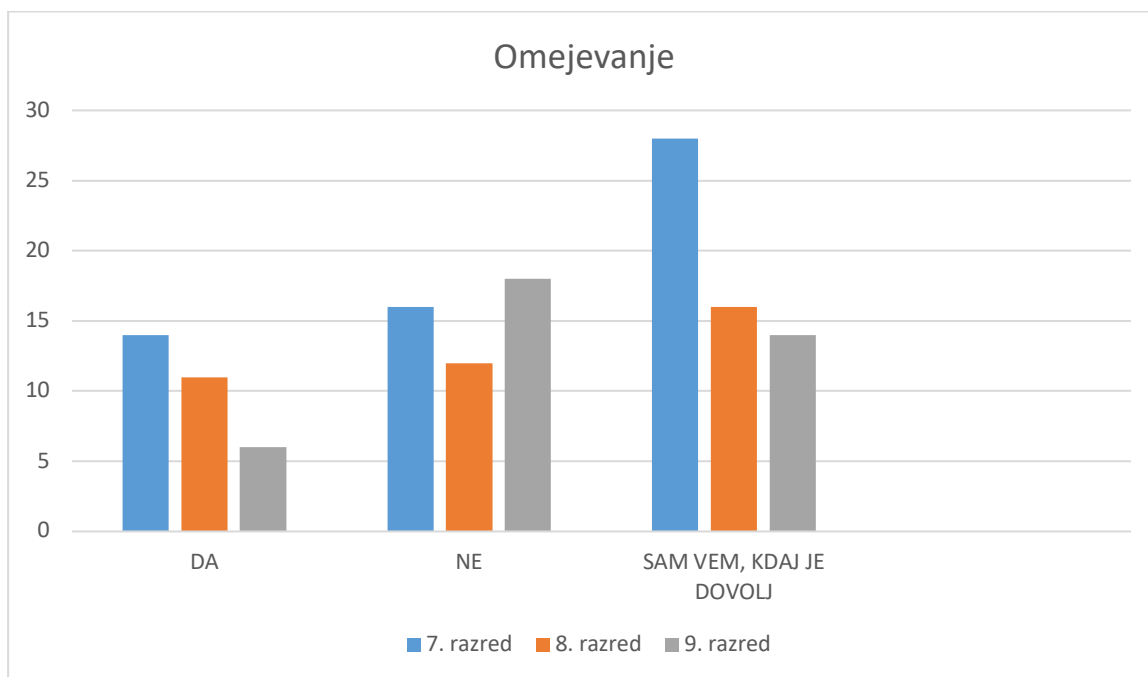
3.9. 9. vprašanje: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV?

Graf 25: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (2. triada)

2. triada	F	%
DA	23	15 %
NE	38	24 %
SAM VEM, KDAJ JE DOVOLJ	97	61 %
SKUPAJ	158	100 %

Tabela 25: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (2. triada)

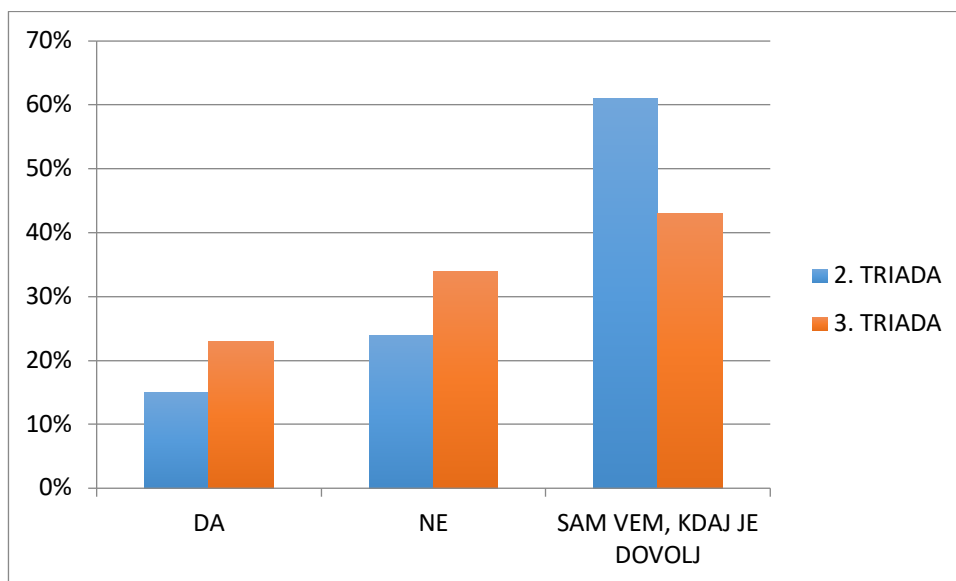
Graf 26: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (3. triada)

3. triada	F	%
DA	32	23 %
NE	104	34 %
SAM VEM, KDAJ JE DOVOLJ	58	43 %
SKUPAJ	136	100 %

Tabela 26: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (3. triada)

	2. TRIADA	3. TRIADA
DA	15 %	23 %
NE	24 %	34 %
SAM VEM, KDAJ JE DOVOLJ	61 %	43 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Tabela 27: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (primerjava)

Graf 27: Ali ti starši omejujejo čas gledanja TV? (primerjava)

Iz zadnje tabele lahko vidimo, ali starši omejujejo gledanje TV ali ne. Rezultati 2. triade so pokazali, da jim starši omejujejo gledanje v 15 %, kar 61 % pa jih meni, da sami vedo, kdaj je dovolj. To naju je presenetilo, saj gre za otroke stare približno 10 let.

V 3. triadi je 23 % učencev povedalo, da jim starši omejujejo gledanje TV, kar je več kot velja za 2. triado, jih je pa le 43 % menilo, da sami vedo, kdaj je dovolj. Tega pojava si ne znava razložiti. Morda je to povezano tudi z zasvojenostjo oz. zavedanjem le-te s strani staršev in otrok. Večji so, večja je izpostavljenost.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Po pregledu vseh rezultatov in natančni analizi sva ponovno pregledali začetne hipoteze.

Pri tem sva ugotovili naslednje:

HIPOTEZA 1: V 3. triadi gledajo več TV kot v 2. triadi.

Hipoteza 1 je **ovržena**, saj je anketa pokazala, da več kot 3 ure pred TV-zaslonom preživi več učencev 2. triade (7,6 %) kot pa učencev 3. triade (5,9 %).

HIPOTEZA 2: Učenci najpogosteje uporabljajo prenosne telefone.

Hipoteza 2 je **potrjena**, saj učenci obeh triad skupaj (kar 47 %) preživijo na telefonu več kot pred računalniki (15 %) oz. pred TV (21 %).

HIPOTEZA 3: Učenci 2. in 3. triade posvetijo na dan več časa šoli kot pa »ekranom«.

Ta hipoteza je **ovržena**, saj učenci v povprečju posvetijo šoli 1 uro na dan, različnim napravam z ekrani pa 2 uri na dan. To velja za učence 2. in 3. triade.

HIPOTEZA 4: Učenci 2. triade gledajo več risank kot učenci 3. triade.

Hipoteza 4 je **potrjena**, saj je 64 % učencev 2. triade povedalo, da gledajo risanke, v 3. triadi pa jih je z DA odgovorilo 47 %.

HIPOTEZA 5: Učenci 3. triade so večji uporabniki računalnika kot pa televizije.

Hipoteza 5 je **ovržena**, čeprav je razlika v prid TV le nekaj odstotkov. 81 % učencev 3. triade porabi za gledanje TV do 2 uri na dan, 77 % pa enak čas porabi za računalnik.

HIPOTEZA 6: Med vikendom vsi učenci gledajo več televizije kot med tednom.

Hipoteza 6 je **potrjena**. 66 % učencev 2. triade meni, da med vikendom več gledajo TV kot med tednom, v 3. triadi pa jih je z DA odgovorilo 53 %.

HIPOTEZA 7: Starši bolj omejujejo uporabo »ekranov« učencem 2. triade.

Ta hipoteza je **ovržena**, saj starši učencem 2. triade omejujejo gledanje TV v 15 %, učencem 3. triade pa v 23 %. Morava še dodati, da kar 61 % mlajših učencev meni, da znajo sami presoditi, kdaj je dovolj, za starejše pa to velja v 43 %.

5. ZAKLJUČEK

Raziskovanje sva zaključili, analizirali sva rezultate in prišli do določenih ugotovitev. Zdi se nama smiselno, da strneva misli in zabeleživa najine zaključke.

Raziskovalna naloga nama je ponujala številne izzive, ki sva se jih z veseljem lotili. Kljub temu da nisva letos prvič raziskovalki, sva tokrat posegli na področje, ki se neposredno tiče tudi naju in najinega pogleda na svet. Priznava, da si življenja brez takega ali drugačnega ekrana ne znava predstavljati. Zavedava se, da imajo ključno vlogo pri vzgoji za sodobno tehnologijo starši in tudi šola. Predvsem je pomembno nenehno ozaveščanje mladih o pozitivnih in negativnih učinkih te tehnologije.

Rezultati, ki sva jih dobili, so bili relativno pričakovani. Z odraščanjem otrok ter prehajanjem iz 2. v 3. triado se zmanjšuje gledanje televizije ter povečujeta uporaba računalnika in telefona. Zaskrbljujoče je predvsem prekomerno »buljenje« v pametne telefone, ki počasi izpodrivajo običajno komunikacijo med mladimi. Žalostno se nama zdi, da se mladi sploh ne znajo več pogovarjati brez telefona v roki, nosijo ga celo k mizi in na WC.

Zanimiva ugotovitev, do katere sva prišli, pa je tudi čas, ki ga kljub »obremenjenosti« z ekrani potrebujemo za učenje in domače naloge. Ne glede na starost največ učencev porabi za to približno 1 uro na dan.

Za konec prilagava nekaj nasvetov, ki so jih pripravili na spletnem portalu Tolovaj.com²⁰:

Kako izboljšati vpliv televizije na svojega otroka?

---

²⁰ Tolovaj.com. Otroci in televizija: resnica proti mitu. Pridobljeno 28. 11. 2019 s <https://www.tolovaj.com/vsebina/otroci/otroci-in-televizija-resnica-proti-mitu>

1. Glejmo oddajo z otrokom. Pogovorimo se o prizorih, ki bi jih lahko narobe razumel ali so kak vidik pomanjkljivo predstavili (oddaje so polne klišejev).
2. Posnemimo oddajo in izrežimo reklame.
3. Postavimo jasne omejitve gledanja (na primer prepoved po 20. uri, dovoljenje za gledanje le med vikendi in prazniki, prepoved gledanja oddaj, namenjenih višjim starostnim stopnjam).
4. Vztrajno pojasnujemo (in ponavljajmo, nikar ne pozabimo na ponavljanje!) otrokom razlike in podobnosti med izmišljeno zgodbo, prikazano na ekranu, in resničnim življenjem.
5. Spodbujamo otroka, da bo polovično informacijo z ekrana nadgradil z branjem, pogovori in drugimi viri informacij.
6. Otroku pomagajmo razviti kritični odnos do reklam tako, da skupaj primerjamo obljube s televizije in resničnost.
7. Pogovarjajmo se z drugimi starši in poskušajmo ustvariti skupna pravila, da ne bodo nekateri otroci pod pritiski zaradi oddaj, ki jih drugi gledajo, on pa ne.
8. Otroku ponujajmo zabavne in zdrave alternative gledanju televizije, kot so izleti, družabne igre, ogledi koncertov ...
9. Otroka ob gledanju izzivajmo z vprašanji: "Kako pa bi ti to napravil?", "Kaj si misliš o takšnem obnašanju?", "Se ti zdi to pametna odločitev?" in podobno.
10. 'Križarjenje' po kanalih nadomestimo z gledanjem po urniku ali kar z izposojjo izbranih programov na kasetah ali devedejih.

6. LITERATURA IN VIRI

6.1. LITERATURA

- Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Medijska pismenost: priročnik za učitelje osnovne šole. Ljubljana: DZS.
- Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Moč in nemoč televizije: za starše in učitelje. Ljubljana: Rokus.
- Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999). Odraščanje z mediji. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Habbe, J. (2000). Nasilje in varnost otrok v šolah: nasveti za ravnatelje, učitelje, starše in vse, ki skrbijo za varnost v osnovnih in srednjih šolah. Ljubljana: Lisac & Lisac.
- Kastelic Hočevar, M. (2005). Vpliv medijev na vzgojo mladih. Vzgoja: revija za učitelje, vzgojitelje in starše, 28, 42-43.
- Košir, M. in Ranfl, R. (1996). Vzgoja za medije. Ljubljana: DZS.
- Sears, W., M. (2004). Uspešen otrok. Radovljica: Didakta.
- Zalokar Divjak, Z. (2000). Vzgajati z ljubeznijo. Krško: Gora.

6.2. SPLETNI VIRI

- Marjanovič Umek, L. (2010). Mediji so del njih. Pridobljeno 16. 10. 2019 s <https://www.zurnal24.si/slovenija/mediji-so-del-njih-97136>
- Medved Cvikel, B. (2009). Otroci in digitalni mediji. Pridobljeno 17. 10. 2019 s https://www.otroci.si/otroci_in_digitalni_mediji/
- Merljak Zdovc, S. Televizija je lahko dobra za otroke. Pridobljeno 28. 11. 2019 s <https://casoris.si/televizija-je-lahko-dobra-za-otroke/>
- Ocvirk, Saška T. (2017). Osnovnošolec ne more biti lastnik pametnega telefona. Pridobljeno 5. 1. 2020 s <http://www.nt-rc.si/novi-tednik/osnovnosolec-ne-more-biti-lastnik-pametnega-telefona/>
- Tolovaj.com. Otroci in televizija: resnica proti mitu. Pridobljeno 28. 11. 2019 s <https://www.tolovaj.com/vsebina/otroci/otroci-in-televizija-resnica-proti-mitu>

- Uredništvo Ringaraja. Otrok in televizija. Pridobljeno 24. 11. 2019 s https://www.ringaraja.net/clanek/otrok-in-televizija_149.html

6.3. VIR SLIK

- Phone user – Cell Phone User Clipart. Pridobljeno 2. 10. 2019 s https://www.pngitem.com/middle/ixommxo_phone-user-cell-phone-user-clipart-hd-png/

5. ALI GLEDAŠ RISANKE ALI ANIMIRANE FILME?

DA   B) NE

6. ALI PRI GLEDANJU TELEVIZIJE UPORABLJAŠ NETFLIX ALI VOYO OZ. KAKRŠENKOLI PLAČLJIV PROGRAM ZA OGLED FILMOV?

DA   B) NE

7. KOLIKO ČASA POSVETIŠ ŠOLI (UČENJE, DELANJE DOMAČIH NALOG ITD.) NA DAN?

A)   MANJ KOT POL URE   B) ENO URO   C) VEČ KOT ENO
URO   D) DVE URI   E) VEČ KOT DVE URI

8. ALI SE TI ZDI, DA MED VIKENDOM GLEDAŠ VEČ TELEVIZIJE KOT MED TEDNOM?

DA   B) NE

9. ALI TI STARŠI OMEJUJEJO OZ. DOLOČIJO ČAS GLEDANJA TELEVIZIJE?

DA   B) NE   C) SAM/-A VEM, KDAJ JE DOVOLJ